

ส่วนที่ ๒

ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

๑. ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

๑.๑. ข้อมูลด้านกายภาพของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นจังหวัดในภาคเหนือของประเทศไทยมีความโดดเด่นหลายลักษณะ โดยสภาพภูมิประเทศความหลากหลาย ด้านวัฒนธรรม และความหลากหลายของประชากรจาก หลายกลุ่มชาติพันธุ์ นับเป็นจังหวัดที่สัณฐานน่าสนใจหลายอย่าง เช่น มีประชากร ๒๘๒,๒๒๐ คน น้อยเป็นอันดับ ๗๒ ในขณะที่มีพื้นที่ ๑๒,๖๘๑.๒๕๙ ตร.กม. มากเป็นอันดับ ๘ ของประเทศความหนาแน่นประชากรโดยเฉลี่ย ๑๙.๐๗ คน/ตร.กม.

๑.๑.๑. ลักษณะทางภูมิศาสตร์

๑) ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นจังหวัดชายแดน ตั้งอยู่ทางภาคเหนือตอนบน ด้านตะวันตกของประเทศ ระหว่างเส้นละติจูดที่ ๑๗ องศา ๓๘ ลิปดา ถึง ๑๙ องศา ๔๘ ลิปดาเหนือและเส้นลองจิจูดที่ ๙๗ องศา ๒๐ ลิปดา ถึง ๙๘ องศา ๓๙ ลิปดาตะวันออก ห่างจากกรุงเทพมหานครมากที่สุดในภาคเหนือด้วยระยะทางประมาณ ๙๒๔ กิโลเมตร

จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีขนาดพื้นที่ประมาณ ๗,๙๘๐,๗๘๖.๘๗๕ ไร่ พื้นที่มีรูปร่างเรียวยาวจากทิศเหนือจรดใต้ มีความยาวประมาณ ๒๕๐ กิโลเมตร ความกว้างประมาณ ๙๕ กิโลเมตร เป็นจังหวัดที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับ ๓ ของภาคเหนือ และเป็นอันดับ ๘ ของประเทศ

๒) อาณาเขต

อาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงและประเทศเพื่อนบ้าน ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับรัฐฉาน ประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ โดยมีเทือกเขาแดนลาวเป็นพรมแดนกั้นระหว่างประเทศ
ทิศใต้	ติดต่อกับอำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก โดยมีแม่น้ำยวมและแม่น้ำเงาเป็นแนวเขตจังหวัด
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับอำเภอเวียงแหง อำเภอเชียงดาว อำเภอแม่แตง อำเภอสะเมิง อำเภอกัลยาณิวัฒนาอำเภอแม่แจ่ม อำเภอฮอด และอำเภออ้อมก้อย จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีเทือกเขาถนนธงชัยกลางและเทือกเขาถนนธงชัยตะวันออกเป็นแนวเขตระหว่างจังหวัด
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับรัฐฉาน รัฐกะยา รัฐกะเหรี่ยง ประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ โดยมีเทือกเขาถนนธงชัยตะวันตก แม่น้ำสาละวิน และแม่น้ำเมยเป็นแนวพรมแดนกั้นระหว่างประเทศ

จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีแนวพรมแดนติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ รวมระยะทางประมาณ ๔๘๓ กิโลเมตร โดยเป็นพื้นที่ดินประมาณ ๓๒๖ กิโลเมตร เป็นแม่น้ำประมาณ ๑๕๗ กิโลเมตร แบ่งเป็นน้ำสาละวิน ๑๒๗ กิโลเมตร และแม่น้ำเมย ๓๐ กิโลเมตร

๓) สภาพพื้นที่ (ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินแม่ฮ่องสอน)

พื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน เต็มไปด้วยภูเขาสูงสลับซับซ้อน เป็นพื้นที่ราบเพียงประมาณร้อยละ ๑๐ ของพื้นที่ โดยมีข้อมูลดินดังนี้

๓.๑) พื้นที่กลุ่มที่เป็นดินเหนียวสีเทา (กลุ่มชุดดินที่ ๕ และ ๗)

ลักษณะและสมบัติของดิน เป็นกลุ่มดินเหนียวสีเทาลึกมากที่มีสภาพพื้นที่ราบเรียบ มีเนื้อดินเป็นดินเหนียว ดินบนมีสีน้ำตาลหรือสีเทา ดินล่างมีสีแดงเทา มีจุดประสีน้ำตาล สีเหลือง สีแดงของศิลาแลงอ่อน การระบายน้ำเลวถึงค่อนข้างเลว ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำถึงปานกลาง ปฏิกริยาดินเป็นกลางถึงด่างเล็กน้อย และมีน้ำท่วมขังในฤดูฝน

ปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดิน เป็นดินเหนียวที่มีโครงสร้างแน่นทึบ หน้าดินแห้งและแข็ง ไถพรวนยาก ความอุดมสมบูรณ์ของดินค่อนข้างต่ำ บางพื้นที่ขาดแคลนน้ำ มีน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

๓.๒) พื้นที่กลุ่มที่เป็นดินร่วนสีเทา (กลุ่มชุดดินที่ ๑๘ ๕๙ และ ๕๙B)

ลักษณะและสมบัติของดิน เป็นกลุ่มดินร่วนสีเทาลึกมากที่มีสภาพพื้นที่ราบเรียบ บางพื้นที่มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายหรือร่วนเหนียวปนทราย ดินบนมีสีน้ำตาลหรือสีเทา ดินล่างมีสีแดงเทา มีจุดประสีน้ำตาล สีเหลือง สีแดงของศิลาแลงอ่อน การระบายน้ำเลวถึงค่อนข้างเลว ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ ปฏิกริยาดินเป็นกลางถึงด่างเล็กน้อย และมีน้ำท่วมขังในฤดูฝน

ปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดิน เป็นดินปนทรายทำให้มีความสามารถในการอุ้มน้ำและดูดซับธาตุอาหารค่อนข้างต่ำ ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ ขาดแคลนน้ำ มีน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

๓.๓) พื้นที่กลุ่มที่เป็นดินร่วนริมแม่น้ำสีเทา (กลุ่มชุดดินที่ ๒๑)

ลักษณะและสมบัติของดิน เป็นกลุ่มดินร่วนสีเทาที่เกิดจากการทับถมของตะกอนลำน้ำบริเวณสองฝั่งริมแม่น้ำ มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงราบเรียบ มีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ดินร่วนเหนียวปนทรายสลับกับดินทราย ดินบนมีสีน้ำตาลหรือสีเทา ดินล่างมีสีเทา มีจุดประสีเหลือง สีน้ำตาล หรือสีแดง การระบายน้ำค่อนข้างเลวถึงปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ของดินปานกลาง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง และมีน้ำท่วมขังในฤดูฝน

ปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดิน เป็นดินปนทราย มีการระบายน้ำค่อนข้างเลวถึงดีปานกลาง ปลุกข้าวมักจะขาดแคลนนํ้า และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ ในปีที่มีฝนชุกมักจะมีน้ำไหลบ่าท่วมขังทำความเสียหายกับพืชที่ปลูก

๓.๔) พื้นที่ดอนที่เป็นดินร่วนพบบริเวณสองฝั่งริมแม่น้ำ (กลุ่มชุดดินที่ ๓๓ ๓๘ และ ๓๘B)

ลักษณะและสมบัติของดิน เป็นกลุ่มดินร่วนสีเทาที่เกิดจากการทับถมของตะกอนลำน้ำในฤดูน้ำหลากบริเวณสองฝั่งริมแม่น้ำ มีสภาพพื้นที่ราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ดินร่วนเหนียวปนทรายแฉะและอาจมีชั้นสลับ ดินบนมีสีน้ำตาลหรือสีเทา ดินล่างมีสีน้ำตาลหรือสีเหลือง อาจพบจุดประสีเหลือง สีน้ำตาล สีแดงสีเทา การระบายน้ำของดินดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ของดินปานกลาง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง

ปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดิน ปกติไม่ค่อยมีปัญหา แต่อาจมีน้ำท่วมขังหรือไหลบ่าท่วมขังอย่างฉับพลันในระยะที่มีฝนตกหนักมากและขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้ง

แนวทางการจัดการ เป็นพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการปลูกพืชเศรษฐกิจทุกชนิดโดยเลือกใช้พื้นที่ที่ไม่เสี่ยงต่อการถูกน้ำท่วมหรือน้ำไหลบ่า

๓.๕) พื้นที่ตอนที่เป็นดินเหนียวและมีความลาดชัน (กลุ่มชุดดินที่ ๒๙B ๒๙C ๒๙D ๒๙E ๓๐B ๓๐D ๓๐E๓๑ ๓๑B ๓๑C ๓๑D และ ๓๑E)

ลักษณะและสมบัติของดิน เป็นกลุ่มดินดินเหนียวลึกมากที่เกิดจากการสลายตัวของหินเนื้อละเอียดหรือตะกอนลำนํ้า มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงเป็นเนินเขา มีเนื้อดินเป็นดินเหนียว ดินบนมีสีน้ำตาล ดินล่างมีสีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีแดง การระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นด่างเล็กน้อย

ปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดิน ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ ขาดแคลนน้ำและในพื้นที่ที่ความลาดชันเกิดการชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดิน

๓.๖) พื้นที่ตอนที่เป็นดินร่วนและมีความลาดชัน (กลุ่มชุดดินที่ ๓๕ ๓๕B ๓๕C ๓๖ ๖๐ และ ๖๐B)

ลักษณะและสมบัติของดิน เป็นกลุ่มดินดินร่วนลึกมากที่เกิดจากการสลายตัวของหินเนื้อหยาบหรือตะกอนลำนํ้า มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงเป็นลูกคลื่นลอนลาด มีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายถึงดินร่วนเหนียวปนทราย ดินบนมีสีน้ำตาล ดินล่างมีสีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีแดงและอาจพบจุดประสีเหลือง สีน้ำตาลหรือสีเทาในดินล่าง การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดเล็กน้อย

ปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดิน เป็นดินทราย ทำให้มีความสามารถในการอุ้มน้ำและดูดซับธาตุอาหารต่ำ ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ ขาดแคลนน้ำและในพื้นที่ที่ความลาดชันดินง่ายต่อการถูกชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดิน

๓.๗) พื้นที่ตอนที่เป็นดินทราย (กลุ่มชุดดินที่ ๔๔B และ ๔๔C)

ลักษณะและสมบัติของดิน เป็นกลุ่มดินทรายที่มีเนื้อดินเป็นดินทรายหรือดินทรายนดินร่วนหนามากกว่า ๑๐๐ ซม. จากผิวดิน เป็นดินที่เกิดจากการสลายตัวของหินเนื้อหยาบหรือตะกอนลำนํ้า มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงลูกคลื่นลอนลาด ดินบนมีสีน้ำตาล ดินล่างมีสีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีแดงและอาจพบจุดประสีเหลือง สีน้ำตาลหรือสีเทาในดินล่าง การระบายน้ำดีปานกลางถึงค่อนข้างมาก ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง

ปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดิน เป็นดินทรายจัดหนามากกว่า ๑๐๐ ซม. ทำให้มีความสามารถในการอุ้มน้ำและดูดซับธาตุอาหารต่ำมาก ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ ขาดแคลนน้ำ เกิดการชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดินง่ายมากและธาตุอาหารถูกชะล้างไปอยู่ในดินล่างเกินรากพืชที่จะนำไปใช้ประโยชน์ได้

๓.๘) พื้นที่ตอนที่เป็นดินลิกปานกลางและมีความลาดชัน (กลุ่มชุดดินที่ ๕๖B ๕๖C ๕๖D และ ๕๖E)

ลักษณะและสมบัติของดิน เป็นกลุ่มดินลิกปานกลาง มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงเป็นเนินเขา มีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายหรือดินเหนียวที่บอบยุบนดินร่วนหรือดินเหนียวปนก้อนกรวดมากกว่า ๓๕% โดยปริมาตรในช่วงความลึก ๕๐-๑๐๐ ซม. จากผิวดิน ดินบนมีสีน้ำตาล ดินล่างมีสีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีแดง การระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย

ปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดิน เป็นดินทรายเป็นลิกปานกลางที่มีชั้นลูกรังหรือก้อนกรวดปริมาณมากกว่า ๓๕% โดยปริมาตรในช่วงความลึก ๕๐-๑๐๐ ซม. จากผิวดิน ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการขนไของรากพืชที่มีระบบรากลึก มีความสามารถในการอุ้มน้ำและดูดซับธาตุอาหารต่ำ ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ

ขาดแคลนน้ำและในพื้นที่ที่ความลาดชันดินจะเกิดการชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดิน ทำให้เป็นดินตื้นยากต่อการปรับปรุงแก้ไข

๓.๙) พื้นที่ตอนที่เป็นดินตื้นและมีความลาดชัน (กลุ่มชุดดินที่ ๔๘B ๔๘C ๔๘D ๔๘E และ ๔๙B)

ลักษณะและสมบัติของดิน เป็นกลุ่มดินที่มีชั้นลูกรังหรือก้อนหินตื้น มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงเป็นเนินเขา มีเนื้อดินเป็นดินร่วนหรือดินเหนียวปนลูกรังหรือก้อนกรวดปริมาณมากกว่า ๓๕% โดยปริมาตรภายในความลึก ๕๐ ซม. จากผิวดิน และไม่พบชั้นหินพื้นภายในความลึก ๕๐ ซม. จากผิวดิน อาจพบก้อนกรวด ก้อนหินหรือลูกรังกระจายอยู่บนผิวน้ำดินมาก ดินบนมีสีน้ำตาล ดินล่างมีสีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีแดง การระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย

ปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดิน เป็นกลุ่มดินตื้นที่มีชั้นลูกรังหรือก้อนกรวดปริมาณมากกว่า ๓๕% โดยปริมาตร ภายในความลึก ๕๐ ซม. จากผิวดิน มีก้อนกรวดหรือลูกรังกระจายอยู่บนผิวน้ำดินมาก ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการไถพรวนและขนไชของรากพืช มีความสามารถในการอุ้มน้ำและดูดซับธาตุอาหารต่ำ ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ ขาดแคลนน้ำและในพื้นที่ที่ความลาดชันดินจะเกิดการชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดินได้ง่าย

แนวทางการจัดการ ในพื้นที่ที่มีหน้าดินมีเศษหิน ก้อนหินหรือลูกรังปริมาณมาก พื้นที่ที่มีความลาดชันสูงหรือพื้นที่ที่เป็นป่า ไม่ควรนำมาใช้ประโยชน์ทางการเกษตร ควรปล่อยไว้เป็นพื้นที่ป่า สำหรับพื้นที่ที่ทิ้งร้างควรปลูกไม้ใช้สอยโตเร็วหรือฟื้นฟูสภาพป่าให้กลับคืนมา

๓.๑๐) พื้นที่ตอนที่มีชั้นหินพื้นตื้นและมีความลาดชัน (กลุ่มชุดดินที่ ๔๗D)

ลักษณะและสมบัติของดิน เป็นกลุ่มดินที่มีพบชั้นหินพื้น มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนชัน มีเนื้อดินเป็นดินร่วนหรือดินเหนียวปนเศษหินปริมาณมากกว่า ๓๕% โดยปริมาตร และมีชั้นหินพื้นภายในความลึก ๕๐ ซม. จากผิวดิน อาจมีก้อนหินหรือหินพื้นโผล่กระจายอยู่บนผิวน้ำดินมาก ดินบนมีสีน้ำตาล ดินล่างมีสีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีแดง การระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงกลาง

ปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดิน เป็น ดินตื้นที่พบชั้นหินพื้น ภายในความลึก ๕๐ ซม. จากผิวดิน มีเศษหินหรือหินพื้นโผล่กระจายอยู่บนผิวน้ำดินมาก ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการเกษตรกรรมและการเจริญเติบโตของพืช มีความสามารถในการอุ้มน้ำและดูดซับธาตุอาหารต่ำ ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ ขาดแคลนน้ำ ในพื้นที่เกษตรกรรมและมีความลาดชันดินจะเกิดการชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดินรุนแรงมาก

๓.๑๑) พื้นที่ตอนที่มีความลาดชันสูงมากหรือพื้นที่ภูเขา (กลุ่มชุดดินที่ ๖๒)

ลักษณะและสมบัติของดิน พื้นที่บริเวณนี้ยังไม่มีการศึกษาสำรวจและจำแนกดิน เนื่องจากสภาพพื้นที่มีความลาดชันมากกว่า ๓๕% ซึ่งถือว่ายากต่อการจัดการดูแลรักษาเพื่อการเกษตร ประกอบไปด้วยดินตื้นมากถึงดินลึก อาจพบก้อนหิน เศษหินหรือหินพื้นโผล่กระจายอยู่บนผิวน้ำดิน

ปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดิน สภาพพื้นที่มีความลาดชันมากกว่า ๓๕% ทำให้เกิดการชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดินรุนแรงในพื้นที่ที่ทำการเกษตร ขาดแคลนน้ำ การจัดการและดูแลรักษาทำได้ยาก มีเศษหิน ก้อนหินหรือหินพื้นโผล่กระจายอยู่บนผิวดิน เป็นอุปสรรคต่อการเกษตรกรรม

แนวทางการจัดการ ควรปล่อยไว้เป็นป่าธรรมชาติ เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า แหล่งต้นน้ำลำธาร ในกรณีที่ต้องนำมาใช้ประโยชน์ทางการเกษตร จำเป็นต้องมีการศึกษาดินก่อนเพื่อให้ทราบถึงความเหมาะสมของดินสำหรับการปลูกพืช

๔) ลักษณะดิน (ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินแม่ฮ่องสอน)

ตารางที่ ๑ กลุ่มชุดดินกับลักษณะทั่วไปของดินที่พบในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

กลุ่มชุดดิน		ลักษณะทั่วไปของดิน
<u>ดินในพื้นที่ลุ่ม</u>		
๕ ๗		พื้นที่ลุ่มที่เป็นดินเหนียวสีเทา
๑๘ ๕๙ ๕๙B		พื้นที่ลุ่มที่เป็นดินร่วนสีเทาและความลาดชัน
๒๑		พื้นที่ลุ่มที่เป็นดินร่วนริมแม่น้ำสีเทา
<u>ดินในพื้นที่ดอน</u>		
๓๓ ๓๘ ๓๘B		พื้นที่ดอนที่เป็นดินร่วนบริเวณสองฝั่งริมแม่น้ำและความลาดชัน
๒๙B ๒๙C ๒๙D ๒๙E ๓๐B ๓๐D ๓๐E ๓๑ ๓๑B ๓๑C ๓๑D ๓๑E		พื้นที่ดอนที่เป็นดินเหนียวและความลาดชัน
๓๕ ๓๕B ๓๕C ๓๖ ๖๐ ๖๐B		พื้นที่ดอนที่เป็นดินร่วนและความลาดชัน
๔๔B ๔๔C		พื้นที่ดอนที่เป็นดินทรายและความลาดชัน
๕๖B ๕๖C ๕๖D ๕๖E		พื้นที่ดอนที่เป็นดินลิกปานกลางและความลาดชัน
๔๘B ๔๘C ๔๘D ๔๘E ๔๙B		พื้นที่ดอนที่เป็นดินตื้นและความลาดชัน
๔๗D		พื้นที่ดอนที่มีชั้นหินพื้นตื้นและความลาดชัน
๖๒		พื้นที่ดอนที่มีความลาดชันสูงมาก (มากกว่า ๓๕%)
RL		พื้นที่ดินหินโผล่

หมายเหตุ	B	มีความลาดชัน ๒-๕%	C	มีความลาดชัน ๕-๑๒%
	D	มีความลาดชัน ๑๒-๒๐%	E	มีความลาดชัน ๒๐-๓๕%
	RL	พื้นที่ดินหินโผล่		

**กลุ่มชุดดินที่พบมากตามลำดับในแต่ละสภาพพื้นที่ของตำบลต่างๆ
อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน**

ตารางที่ ๒ กลุ่มชุดดินที่พบมากในพื้นที่อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน

ตำบล	กลุ่มชุดดิน	
	ดินในพื้นที่ลุ่ม	ดินในพื้นที่ดอน
ห้วยโป่ง	๕๙ ๕๙B	๖๒ ๔๘E/๕๖E ๔๘D ๔๘E ๒๙D ๔๘D/๕๖D ๒๙C ๕๖D ๔๘C ๔๘B
ผาบ่อง	๕๙ ๗ ๕๙B ๒๑	๖๒ ๔๘C ๔๘D ๔๘E/๕๖E ๒๙E ๔๘B ๔๘C/๕๖C ๔๘E ๓๘ ๓๕B ๒๙C ๒๙D
ปางหมู	๕๙ ๒๑	๖๒ ๔๘D ๔๘E ๔๘C ๒๙B ๓๘ ๔๘B ๒๙E ๔๘C/๕๖C ๔๘B/๕๖B ๒๙C ๓๕B
หมอกจำแป่	๕๙B ๗ ๕๙	๖๒ ๒๙E ๒๙C ๔๘E ๒๙D
ห้วยผา	๕๙	๖๒ ๒๙D ๒๙C ๔๘D/๒๙D ๔๘E ๓๘B ๒๙B ๒๙E
ห้วยปูลิง	-	๖๒
จองคำ	๕๙	๔๘B ๖๒ ๔๘C ๔๘C/๕๖C

หมายเหตุ	B	มีความลาดชัน ๒-๕%	C	มีความลาดชัน ๕-๑๒%
	D	มีความลาดชัน ๑๒-๒๐%	E	มีความลาดชัน ๒๐-๓๕%
	๔๘D/๒๙D ๔๘B/๕๖B ๔๘C/๕๖C ๔๘D/๕๖D ๔๘E/๕๖E มี ๒ กลุ่มชุดดินพบปะปนอยู่ในขอบเขตดินเดียวกัน			

กลุ่มชุดดินที่พบมากตามลำดับในแต่ละสภาพพื้นที่ของตำบลต่างๆ
อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตารางที่ ๓ กลุ่มชุดดินที่พบมากในพื้นที่อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตำบล	กลุ่มชุดดิน	
	ดินในพื้นที่ลุ่ม	ดินในพื้นที่ดอน
แม่สะเรียง	๕๙	๖๒ ๔๘B ๔๘E ๖๐ ๔๘D ๓๘ ๖๐B ๕๖B
บ้านกาบ	๕๙ ๕๙B ๒๑ ๕	๖๒ ๔๘D ๔๘C ๔๘B ๔๘E ๓๘ ๓๑B ๓๕B ๓๓ ๖๐
แม่คง	๕๙B ๕๙ ๕	๖๒ ๖๐ ๔๘C ๔๘D ๓๑C ๓๑D ๔๘E ๔๘B ๓๘ ๓๓
แม่ยวม	๕๙ ๒๑ ๕๙B ๕	๖๒ ๔๘D ๔๘C ๔๘B ๖๐ ๓๖ ๓๘ ๓๑
เสาหิน	๕๙B	๖๒ ๔๘B ๔๘C ๔๘D
แม่เหาะ	๕๙B	๖๒ ๓๐D ๖๐B ๓๐E ๔๘C
ป่าแป๋	๕๙B	๖๒ ๔๘C

หมายเหตุ B มีความลาดชัน ๒-๕% C มีความลาดชัน ๕-๑๒%
D มีความลาดชัน ๑๒-๒๐% E มีความลาดชัน ๒๐-๓๕%

กลุ่มชุดดินที่พบมากตามลำดับในแต่ละสภาพพื้นที่ของตำบลต่างๆ
อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตารางที่ ๔ กลุ่มชุดดินที่พบมากในพื้นที่อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตำบล	กลุ่มชุดดิน	
	ดินในพื้นที่ลุ่ม	ดินในพื้นที่ดอน
เมืองปอน	๕๙B ๕๙ ๕	๖๒ ๔๘D ๔๘C ๔๘E ๔๘B ๓๕B
แม่เงา	๕๙B ๕๙	๖๒ ๔๘E ๔๘C ๒๙C ๔๗D
แม่กิ๊	-	๖๒ ๔๘C ๔๘D
แม่อุคอ	๕๙B	๖๒ ๒๙E ๒๙C ๓๐D ๒๙D
ยวมน้อย	๕๙B	๖๒

หมายเหตุ B มีความลาดชัน ๒-๕% C มีความลาดชัน ๕-๑๒%
D มีความลาดชัน ๑๒-๒๐% E มีความลาดชัน ๒๐-๓๕%

**กลุ่มชุดดินที่พบมากตามลำดับในแต่ละสภาพพื้นที่ของตำบลต่างๆ
อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน**

ตารางที่ ๕ กลุ่มชุดดินที่พบมากในพื้นที่อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตำบล	กลุ่มชุดดิน	
	ดินในพื้นที่ลุ่ม	ดินในพื้นที่ดอน
เวียงใต้	๕ ๒๑ ๕๙ ๗	๓๑C ๒๙B ๔๙B ๓๕B/RL ๓๑E/RL ๖๒ ๓๑D
เวียงเหนือ	๗ ๕๙	๖๒ ๔๘C ๒๙D ๔๘E ๒๙C
แม่นาเติง	๕๙ ๗ ๕๙B	๖๒ ๒๙E ๒๙D ๓๑C ๒๙B ๔๘C ๔๙B ๔๘E
แม่ฮี้	๕๙ ๒๑	๖๒ ๒๙E ๒๙C ๔๔C ๔๘D ๔๘C ๔๔B
ทุ่งยาว	๕๙ ๕	๖๒ ๒๙C ๔๔C ๓๑C ๒๙E ๓๑D ๒๙D ๔๘E ๔๘C ๓๕B
เมืองแปง	๕๙	๖๒ ๒๙E ๒๙D ๓๕C ๓๑D ๓๑C
โป่งสา	๕๙B ๕๙	๖๒ ๒๙E ๓๐D ๓๐E

หมายเหตุ B มีความลาดชัน ๒-๕% C มีความลาดชัน ๕-๑๒% D มีความลาดชัน ๑๒-๒๐%
E มีความลาดชัน ๒๐-๓๕% RL พื้นที่ดินหินโผล่
๓๑E/RL ๓๕B/RL มี ๒ กลุ่มชุดดินพบปะปนอยู่ในขอบเขตดินเดียวกัน

**กลุ่มชุดดินที่พบมากตามลำดับในแต่ละสภาพพื้นที่ของตำบลต่างๆ
อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน**

ตารางที่ ๖ กลุ่มชุดดินที่พบมากในพื้นที่อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตำบล	กลุ่มชุดดิน	
	ดินในพื้นที่ลุ่ม	ดินในพื้นที่ดอน
แม่ลาน้อย	๕๙B ๑๘	๖๒ ๔๘B ๔๘D ๓๕ ๔๘C ๔๘E
แม่นาจาง	๕๙B	๖๒ ๔๘D ๔๘C
ห้วยห้อม	๕๙B	๖๒ ๔๘C
ขุนแม่ลาน้อย	๕๙B	๖๒ ๔๘D ๔๘C
ท่าผาป้อม	๑๘ ๕๙B	๖๒ ๔๘E ๔๘B ๔๘D ๓๑
แม่โถ	๕๙B ๕๙	๖๒ ๔๘D ๔๘C ๓๓
แม่ลาหลวง	๕๙B ๕ ๕๙	๖๒ ๔๘D ๔๘B ๓๑B ๔๘C
สันติคีรี	๕๙B ๕	๖๒ ๔๘D ๔๘C ๔๘B

หมายเหตุ B มีความลาดชัน ๒-๕% C มีความลาดชัน ๕-๑๒%
D มีความลาดชัน ๑๒-๒๐% E มีความลาดชัน ๒๐-๓๕%

กลุ่มชุดดินที่พบบ่อยตามลำดับในแต่ละสภาพพื้นที่ของตำบลต่างๆ
อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตารางที่ ๗ กลุ่มชุดดินที่พบบ่อยในพื้นที่อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตำบล	กลุ่มชุดดิน	
	ดินในพื้นที่ลุ่ม	ดินในพื้นที่ดอน
แม่คะตวน	๕๙ ๒๑ ๕๙B	๖๒ ๔๘D ๔๘B ๓๑ ๓๑B ๓๘ ๔๘C
แม่สวด	๕๙	๖๒ ๔๘C ๔๘D ๔๘B ๓๑C ๕๖C ๓๑
ป่าโปง	๕๙B	๖๒ ๔๘C ๔๘B
กองก่อย	๕๙B	๖๒ ๔๘C ๔๘D ๔๘B ๓๐B
สบเมย	๕๙ ๕	๖๒ ๔๘C ๔๘B ๔๘D ๕๖C
แม่สามแลบ	๕๙B	๖๒ ๖๐ ๔๘C ๔๘D

หมายเหตุ B มีความลาดชัน ๒-๕% C มีความลาดชัน ๕-๑๒%
D มีความลาดชัน ๑๒-๒๐% E มีความลาดชัน ๒๐-๓๕%

กลุ่มชุดดินที่พบบ่อยตามลำดับในแต่ละสภาพพื้นที่ของตำบลต่างๆ
อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตารางที่ ๘ กลุ่มชุดดินที่พบบ่อยในพื้นที่อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตำบล	กลุ่มชุดดิน	
	ดินในพื้นที่ลุ่ม	ดินในพื้นที่ดอน
สบป่อง	๕๙	๖๒ ๒๙E ๒๙D ๒๙E/RL ๒๙B ๒๙C
ถ้ำลอด	๕๙	๖๒ ๒๙E ๒๙D ๒๙C
ปางมะผ้า	๕๙	๖๒ ๒๙E ๒๙C ๒๙D ๒๙E/RL
นาปู่ป้อม	๕๙	๖๒ ๒๙E

หมายเหตุ B มีความลาดชัน ๒-๕% C มีความลาดชัน ๕-๑๒%
D มีความลาดชัน ๑๒-๒๐% E มีความลาดชัน ๒๐-๓๕%
RL พื้นที่ดินหินโผล่
๒๙E/RL มี ๒ กลุ่มชุดดินพบปะปนอยู่ในขอบเขตดินเดียวกัน

๑.๑.๒. ลักษณะภูมิอากาศ

๑) ฤดูกาล

สภาพภูมิอากาศของจังหวัดแม่ฮ่องสอนจัดอยู่ในภูมิอากาศเขตร้อนจัด เนื่องจากที่ตั้งของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ตั้งอยู่ระหว่างเส้นทรอปิคออฟแคนเซอร์กับเส้นทรอปิคออฟแคปรีคอร์น (ละติจูด ๒๓.๕ องศาใต้) หรือถ้าจะจำแนกแบบของคอปเปนแล้ว จังหวัดแม่ฮ่องสอนจะอยู่ในภูมิอากาศแบบ AW หรือภูมิอากาศสะวันนาในเขตร้อน ซึ่งหมายถึง ภูมิอากาศแบบร้อนชื้นและจำนวนฝนรายปีสูงกว่าจำนวนน้ำระเหย และจะมีอากาศแห้งแล้งในฤดูหนาว ฤดูกาลของจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีความคล้ายคลึงกับจังหวัดอื่นๆ ในภาคเหนือ โดยมี ๓ ฤดู ได้แก่ ฤดูร้อน ฤดูฝน ฤดูหนาว

ฤดูร้อน เริ่มในช่วงกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ระยะเวลาประมาณ ๓ เดือน เป็นช่วงที่มีท้องฟ้าโปร่งและแสงอาทิตย์เคลื่อนขึ้นทางซีกโลกเหนือจะมีความเข้มของแสงมากทำให้อุณหภูมิสูงมาก อากาศร้อนอบอ้าว โดยเฉพาะเดือนเมษายนมีอากาศร้อนจัด

ฤดูฝน เริ่มในช่วงกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม ระยะเวลาประมาณ ๔-๕ เดือน จะมีฝนตกชุก ส่วนใหญ่เป็นผลมาจากร่องความกดอากาศต่ำที่เลื่อนขึ้นลงตามอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งจะพัดไอน้ำจากอ่าวไทยและมหาสมุทรอินเดียไปตกเป็นฝนในบริเวณต่างๆ ทำให้ฝนตกมากระหว่างเดือนพฤษภาคม-ตุลาคม นอกจากนั้นยังได้รับอิทธิพลจากพายุจร โดยเฉพาะพายุดีเปรสชันและพายุไต้ฝุ่น ซึ่งพัดมาจากทิศตะวันออกเฉียงใต้ทำให้ฝนตกต่อเนื่องเป็นเวลานาน ระหว่างเดือนกรกฎาคม-กันยายน

ฤดูหนาว เริ่มในช่วงเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ อิทธิพลของลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ที่นำเอาอากาศหนาวเย็นและความแห้งแล้งจากไซบีเรียตอนกลางของทวีปเอเชีย ประเทศจีน และมองโกเลีย ก่อนที่จะเข้ามาทางตอนเหนือของประเทศไทยทำให้มีอากาศหนาวเย็นและแห้งแล้งประมาณ ๓.๕-๔ เดือน บริเวณยอดเขาสูงอาจเกิดปรากฏการณ์น้ำค้างแข็งหรือแม่คะนิง

๒) ปริมาณน้ำฝน (ปี ๒๕๕๒ – ๒๕๖๑)

ตารางที่ ๙ ปริมาณน้ำฝนย้อนหลัง ๑๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๒ - ๒๕๖๑)

ปี	ปริมาณน้ำฝน (มม.)
๒๕๕๒	๗๒๗.๒๐
๒๕๕๓	๑,๒๓๔.๒๑
๒๕๕๔	๑,๖๔๓.๐๐
๒๕๕๕	๑,๔๔๗.๕๐
๒๕๕๖	๑,๑๖๙.๓๐
๒๕๕๗	๙๔๙.๗๐
๒๕๕๘	๑,๐๕๑.๗๐
๒๕๕๙	๑,๐๗๘.๔๐
๒๕๖๐	๑,๒๔๙.๖๐
๒๕๖๑	๑,๑๔๖.๒๐

ที่มา : โครงการชลประทานแม่ฮ่องสอน

๓) อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์ (ปี ๒๕๕๒ – ๒๕๖๑)

ตารางที่ ๑๐ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์ ย้อนหลัง ๑๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๒ - ๒๕๖๑)

ปี	อุณหภูมิ (c)			ความชื้นสัมพัทธ์ (%)		
	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ยทั้งปี	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ยทั้งปี
๒๕๕๒	๔๐.๕	๑๑.๘	๒๕.๗๒	๙๘.๐	๑๘.๐	๗๔.๐๐
๒๕๕๓	๔๔.๐	๑๑.๙	๒๕.๕๖	๙๘.๐	๑๘.๐	๗๑.๒๗
๒๕๕๔	๓๘.๔	๑๒.๒	๒๖.๖๖	๙๙.๐	๑๘.๐	๗๗.๐๑
๒๕๕๕	๔๐.๐	๑๐.๙	๒๖.๙๐	๙๙.๐	๒๓.๐	๗๖.๑๙
๒๕๕๖	๔๑.๓	๑๐.๖	๒๗.๑๔	๙๙.๐	๑๙.๐	๖๖.๙๖
๒๕๕๗	๔๑.๑	๑๑.๐	๒๗.๐๐	๙๙.๐	๒๕.๐	๖๘.๔๒
๒๕๕๘	๔๑.๕	๑๑.๔	๒๗.๕๐	๙๙.๐	๒๐.๐	๖๙.๐๔
๒๕๕๙	๔๔.๖	๑๐.๐	๒๗.๑๗	๙๙.๐	๑๗.๐	๖๙.๔๖
๒๕๖๐	๔๒.๐	๑๑.๕	๒๗.๑๘	๙๘.๐	๒๑.๐	๖๘.๓๘
๒๕๖๑	๔๐.๙	๘.๔๐	๒๑.๐๕	๙๙.๐	๑๙.๐	๖๙.๐๙

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาแม่ฮ่องสอน

๑.๑.๓. แหล่งน้ำธรรมชาติ

๑) แม่น้ำ

๑.๑) แม่น้ำสาละวิน เป็นแม่น้ำนานาชาติ มีต้นกำเนิดมาจากทิเบต ไหลผ่านทางตอนใต้ของสาธารณรัฐประชาชนจีน ผ่านทางด้านตะวันออกของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ และทางด้านตะวันตกของประเทศไทย แล้ววกกลับเข้าสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์และไหลลงสู่ทะเลอันดามัน ความยาวประมาณ ๒,๒๐๐ กิโลเมตร

๑.๒) แม่น้ำปาย เป็นลำน้ำสาขาของแม่น้ำสาละวิน มีต้นกำเนิดจากทิวเขาถนนธงชัยในเขตท้องที่อำเภอปาย ไหลผ่านอำเภอปาย อำเภอปางมะผ้า และไปบรรจบกับน้ำสาละวินที่อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน มีความยาว ๑๓๕ กิโลเมตร

๑.๓) แม่น้ำยวม เป็นลำน้ำสาขาของแม่น้ำสาละวิน มีต้นกำเนิดจากภูเขาทางด้านตะวันออกของอำเภอขุนยวม ไหลผ่านอำเภอขุนยวม อำเภอแม่ลาน้อย อำเภอแม่สะเรียง และอำเภอสบเมย ไปบรรจบกับแม่น้ำเมย มีความยาว ๑๖๐ กิโลเมตร

๑.๔) แม่น้ำเมย เป็นลำน้ำสาขาของแม่น้ำสาละวิน มีต้นกำเนิดในอำเภอบพพระ จังหวัดตาก ไหลขึ้นทางเหนือผ่านอำเภอแม่สอด อำเภอแม่ระมาด อำเภอท่าสองยาง มาบรรจบกับน้ำสาละวินที่อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีความยาว ๒๓๗ กิโลเมตร

๒) สาขาของกลุ่มน้ำแต่ละแม่น้ำในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตารางที่ ๑๑ สาขาของกลุ่มน้ำและแม่น้ำในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

สาขา	สาขาย่อย	พื้นที่รับน้ำ (ตร.กม.)
๑. แม่น้ำปาย	๑ ห้วยแม่สา	๔๗๘
	๒ แม่น้ำปายตอนบน	๑,๑๑๑
	๓ แม่น้ำปายตอนล่าง	๒,๐๐๘
	๔ น้ำของ	๖๒๗
	๕ น้ำแม่สะมาด	๑,๐๐๔
	๖ น้ำแม่สุริน	๔๘๕
๒. แม่น้ำยวม	๑ แม่น้ำยวมตอนบน	๑,๒๒๒
	๒ แม่น้ำยวมตอนล่าง	๑,๘๙๒
	๓ น้ำแม่ลาหลวง	๔๗๗
	๔ น้ำแม่สะเรียง	๓๗๘
	๕ น้ำแม่เงา	๘๓๑
	๖ น้ำแม่ริด	๑,๑๒๙
๓. แม่น้ำสาละวิน	๑ ห้วยแม่สาละวินตอนบน	๑,๒๐๒
	๒ น้ำแม่เงะ	๖๕๘
๔. แม่น้ำเมย	๑ แม่น้ำเมยตอนล่าง	๑,๗๐๖
	๒ แม่น้ำเมยตอนบน	๑,๑๔๓
	๓ ห้วยแม่ลาเมา	๑,๕๖๗

ที่มา : สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดแม่ฮ่องสอน/ที่ทำการปกครองจังหวัดแม่ฮ่องสอน

๑.๑.๔ ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ

จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีพื้นที่ป่าไม้ประมาณ ๑๑,๒๖๗.๗๐ ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ ๘๘.๘๕ ของพื้นที่รวมจังหวัด ประกอบด้วยพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ เขตไม้ป่าถาวร ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อ ปี พ.ศ. ๒๕๐๙ เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า วนอุทยาน และสวนรุกชาติ

๑) ป่าสงวนแห่งชาติ กำหนดโดยนโยบายกฎกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำนวน ๙ ป่า รวมเนื้อที่ตามกฎกระทรวงทั้งสิ้น ๑๑,๑๘๑.๖๕ ตารางกิโลเมตร หรือ ๖,๙๘๘,๕๒๘ ไร่ ดังนี้

ตารางที่ ๑๒ ป่าสงวนแห่งชาติในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ที่	รายชื่อป่าสงวน	เนื้อที่		อำเภอที่ตั้ง	ปีที่ประกาศ (ปี พ.ศ.)
		ตร.กม	ไร่		
๑	ป่าสาละวิน	๑,๘๒๒.๔๐	๑,๑๓๙,๐๐๐	แม่สะเรียง	๒๕๑๕
๒	ป่าแม่สุรินทร์	๒๘๔.๐๐	๑๗๗,๕๐๐	ขุนยวม	๒๕๐๖
๓	ป่าแม่ยวมฝั่งขวา	๑,๐๔๘.๒๐	๖๕๕,๑๒๕	แม่สะเรียง,แม่ลาน้อย	๒๕๒๑
๔	ป่าแม่ยวมฝั่งซ้ายแปลง ๒	๒,๖๕๕.๐๐	๑,๖๕๙,๓๗๕	แม่ลาน้อย,แม่สะเรียง,สบเมย	๒๕๐๖

ตารางที่ ๑๒ ป่าสงวนแห่งชาติในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน (ต่อ)

ที่	รายชื่อป่าสงวน	เนื้อที่		อำเภอที่ตั้ง	ปีที่ประกาศ (ปี พ.ศ.)
		ตร.กม	ไร่		
๕	ป่าแม่ยวมฝั่งซ้าย ตอนล่าง	๙๖๘.๕๐	๖๐๕,๓๑๓	เมืองแม่ฮ่องสอน	๒๕๓๔
๖	ป่าแม่ยวมฝั่งซ้าย แปลงที่ ๑	๑,๑๖๐.๒๕	๗๒๕,๑๕๖	ขุนยวม,แม่ลาน้อย	๒๕๐๗
๗	ป่าแม่ปายฝั่งขวา	๑,๒๘๒.๘๐	๘๐๑,๗๔๗	เมืองแม่ฮ่องสอน	๒๕๓๔
๘	ป่าแม่ปายฝั่งซ้ายตอนบน	๑,๐๖๐.๕๐	๖๖๒,๘๑๒	ปาย	๒๕๑๗
๙	ป่าแม่เงาและป่าสำเพ็ง	๙๐๐.๐๐	๕๖๒,๕๐๐	ขุนยวม,แม่ลาน้อย	๒๕๒๒

ที่มา : สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดแม่ฮ่องสอน/ที่ทำการปกครองจังหวัดแม่ฮ่องสอน

๒) อุทยานแห่งชาติ กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา จำนวน ๕ อุทยาน รวมพื้นที่ประมาณ ๓,๔๑๓.๐๗ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๒,๑๓๓,๑๗๐ ไร่ ดังนี้

ตารางที่ ๑๓ อุทยานแห่งชาติในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ที่	รายชื่อ	เนื้อที่		ที่ตั้ง	ปีที่ประกาศ (ปี พ.ศ.)
		ตร.กม	ไร่		
๑	น้ำตกแม่สุรินทร์	๓๙๖.๖๐	๒๔๗,๘๗๕	อ.เมืองแม่ฮ่องสอน,อ.ขุนยวม	๒๕๒๔
๒	สาละวิน	๗๒๑.๕๒	๔๕๐,๙๕๐	อ.แม่สะเรียง,อ.สบเมย	๒๕๓๗
๓	ห้วยน้ำดัง	๑,๒๕๒.๑๒	๗๘๒,๕๗๕	อ.ปาย จ.มส. อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่	๒๕๓๘
๔	ถ้ำปลา-น้ำตกผาเสื่อ	๖๓๐.๕๙	๓๙๔,๑๒๐	อ.เมืองแม่ฮ่องสอน	๒๕๕๒
๕	แม่เงา	๔๑๒.๒๔	๒๕๗,๖๕๐	อ.สบเมย	-

ที่มา : สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดแม่ฮ่องสอน/ที่ทำการปกครองจังหวัดแม่ฮ่องสอน

หมายเหตุ อุทยานแห่งชาติแม่เงา คณะกรรมการอุทยานแห่งชาติ ครั้งที่ ๒/๒๕๓๘ วันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๓๘ มีมติเห็นชอบให้จัดตั้งเป็นอุทยานแห่งชาติ ขณะนี้อยู่ระหว่างเสนอร่างพระราชกฤษฎีกาเพื่อกำหนดเป็นอุทยานแห่งชาติต่อไป

๓) วนอุทยานแห่งชาติ กำหนดโดยกฎกระทรวง จำนวน ๑๑ แห่ง รวมพื้นที่ประมาณ ๗๙.๒๐ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๔๙,๔๘๘.๒๖ ไร่ ดังนี้

ตารางที่ ๑๔ วนอุทยานแห่งชาติในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ที่	รายชื่อ	เนื้อที่		ที่ตั้ง	ปีที่ประกาศ (ปี พ.ศ.)
		ตร.กม	ไร่		
๑	น้ำตกแม่สวรรค์น้อย	๔.๕๐	๒,๘๑๒.๐๐	ต.แม่เหาะ อ.แม่สะเรียง	๒๕๔๑
๒	ทุ่งบัวตอง	๗.๑๐	๔,๔๓๗.๐๐	อ.ขุนยวม	๒๕๔๒
๓	ผาหินตั้ง	๕.๖๐	๓,๕๐๐.๐๐	ต.ผาบ่อง อ.เมืองแม่ฮ่องสอน	๒๕๔๐
๔	แก้วโกมล	๐.๐๘	๕๑.๒๖	ต.แม่ลาน้อย อ.แม่ลาน้อย	๒๕๓๙
๕	น้ำตกไม้ฆางหนาม	๗.๒๐	๔,๕๐๐.๐๐	ต.ห้วยโป่ง อ.เมืองแม่ฮ่องสอน	-

ตารางที่ ๑๔ วนอุทยานแห่งชาติในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน (ต่อ)

ที่	รายชื่อ	เนื้อที่		ที่ตั้ง	ปีที่ประกาศ (ปี พ.ศ.)
		ตร.กม	ไร่		
๖	น้ำตกกลอไค้	๑๐.๐๐	๖,๒๕๐.๐๐	ต.สบเมย อ.สบเมย	-
๗	ไม้สักใหญ่	๒๓.๐๐	๑๔,๓๗๕.๐๐	ต.แม่สามแลบ	-
๘	น้ำตกแม่มวลหวง	๒.๑๐	๑,๓๑๒.๐๐	ต.แม่อูคอ อ.ขุนยวม	-
๙	ถ้ำธารลอด	๓.๙๐	๒,๔๓๖.๐๐	ต.แม่เหาะ อ.แม่สะเรียง	-
๑๐	น้ำตกห้วยแม่แสด	๑๐.๗๒	๖,๗๐๐.๐๐	ต.สบเมย อ.สบเมย	-
๑๑	น้ำตกแม่เงา	๕.๐๐	๓,๑๒๕.๐๐	อ.แม่ออน	-

ที่มา : สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดแม่ฮ่องสอน/ที่ทำการปกครองจังหวัดแม่ฮ่องสอน

หมายเหตุ วนอุทยานแห่งชาติ ลำดับที่ ๕-๑๑ ไม่สามารถสืบค้นข้อมูลปีที่ประกาศจัดตั้งวนอุทยานได้

๔) เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา มีอยู่ ๖ แห่ง เป็นพื้นที่ประมาณ ๓,๖๘๕.๕๒ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๒,๓๐๓,๔๔๕ ไร่ ดังนี้

ตารางที่ ๑๕ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ที่	รายชื่อ	เนื้อที่		ที่ตั้ง	ปีที่ประกาศ (ปี พ.ศ.)
		ตร.กม	ไร่		
๑	ลุ่มน้ำปาย	๑,๑๘๐.๙๔	๗๓๘,๐๘๕.๐๐	อ.เมืองแม่ฮ่องสอน,อ.ปาย	๒๕๑๕
๒	สาละวิน	๙๕๕.๐๐	๕๙๖,๘๗๕.๐๐	อ.แม่สะเรียง,อ.สบเมย	๒๕๒๑
๓	แม่มวลหวง	๒๙๒.๐๐	๑๘๒,๕๐๐.๐๐	อ.ขุนยวม,อ.แม่ออน	๒๕๒๙
๔	แม่เลา-แม่สะ	๕๑๔.๐๐	๓๒๑,๒๕๐.๐๐	อ.แม่แตง จ.ชม,อ.ปาย	๒๕๓๙
๕	สันปันแดน	๒๗๗.๐๐	๑๗๓,๑๒๕.๐๐	อ.ปางมะผ้า	๒๕๔๐
๖	ดอยเวียงหล้า	๔๖๖.๕๘	๒๙๑,๖๑๐.๐๐	อ.ขุนยวม	๒๕๔๓

ที่มา : สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดแม่ฮ่องสอน/ที่ทำการปกครองจังหวัดแม่ฮ่องสอน

๕) สวนรุกชาติ มีอยู่ ๔ แห่ง เป็นพื้นที่ประมาณ ๑๑.๔๗ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๗,๑๗๑ ไร่ ดังนี้

ตารางที่ ๑๖ สวนรุกชาติในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ที่	รายชื่อ	เนื้อที่		ที่ตั้ง
		ตร.กม	ไร่	
๑	โป่งแข	๐.๓๕	๒๑๖.๐๐	อ.เมืองแม่ฮ่องสอน
๒	แม่สุริน	๕.๒๗	๓,๒๙๓.๐๐	อ.ขุนยวม
๓	ห้วยชมภู	๔.๒๐	๒,๖๒๘.๐๐	อ.แม่สะเรียง
๔	๑๐๐ ปี (ดอยหมากหินหอม)	๑.๖๕	๑,๐๓๔.๐๐	อ.เมืองแม่ฮ่องสอน

ที่มา : สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดแม่ฮ่องสอน/ที่ทำการปกครองจังหวัดแม่ฮ่องสอน

๑.๒ ข้อมูลด้านการปกครองของจังหวัด

๑.๒.๑ การแบ่งเขตการปกครอง

ตารางที่ ๑๗ การแบ่งเขตการปกครองของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ที่	อำเภอ	พื้นที่ (ตร.กม.)	ร้อยละ	ที่ว่าการอำเภอ ห่างจากศาลา กลางจังหวัด (กม.)	จำนวน				
					ตำบล	หมู่บ้าน	ทม.	ทต.	อบต.
๑	ปาย	๒,๒๔๔.๗๐๐	๑๗.๗๐	๑๑๑	๗	๖๒	-	๑	๗
๒	ปางมะผ้า	๗๙๘.๓๗๕	๖.๓๐	๖๔	๔	๓๘	-	-	๔
๓	เมืองแม่ฮ่องสอน	๒,๔๘๓.๑๑๕	๑๙.๕๘	๒	๗	๖๘	๑	-	๖
๔	ขุนยวม	๑,๖๙๘.๓๑๒	๑๓.๓๙	๖๗	๖	๔๓	-	๑	๖
๕	แม่ลาน้อย	๑,๔๕๖.๖๔๕	๑๑.๔๙	๑๓๔	๘	๖๙	-	๑	๘
๖	แม่สะเรียง	๒,๕๘๗.๔๒๕	๒๐.๔๐	๑๖๔	๗	๗๗	-	๓	๕
๗	สบเมย	๑,๔๑๒.๖๘๗	๑๑.๑๔	๑๙๒	๖	๕๘	-	-	๖
	รวม	๑๒,๖๘๑.๒๕๙	๑๐๐	-	๔๕	๔๑๕	๑	๖	๔๒

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดแม่ฮ่องสอน

หมายเหตุ ทม. หมายถึง เทศบาลเมือง

ทต. หมายถึง เทศบาลตำบล

อบต. หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบล

๑.๒.๒ ข้อมูลประชากร

ตารางที่ ๑๘ จำนวนประชากรของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ปี ๒๕๖๑

ที่	อำเภอ	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวมประชากร (คน)	จำนวนครัวเรือน
๑	ปาย	๑๙,๙๗๔	๑๘,๖๒๓	๓๘,๕๙๗	๑๖,๐๐๔
๒	ปางมะผ้า	๑๐,๙๗๕	๑๐,๒๐๕	๒๑,๑๘๐	๘,๐๒๒
๓	เมืองแม่ฮ่องสอน	๓๑,๗๒๒	๓๐,๙๘๒	๖๒,๗๐๔	๒๖,๓๓๐
๔	ขุนยวม	๑๑,๙๔๓	๑๑,๓๓๕	๒๓,๒๗๘	๘,๙๕๘
๕	แม่ลาน้อย	๑๘,๓๓๘	๑๗,๙๓๙	๓๖,๒๗๗	๑๒,๐๕๘
๖	แม่สะเรียง	๒๘,๐๕๐	๒๗,๔๒๙	๕๕,๔๗๙	๒๒,๔๘๗
๗	สบเมย	๒๒,๗๘๐	๒๑,๙๒๕	๔๔,๗๐๕	๑๖,๒๖๙
	รวม	๑๔๓,๗๘๒	๑๓๘,๔๓๘	๒๘๒,๒๒๐	๑๑๐,๑๒๘

ที่มา : ข้อมูลจำนวนประชากรจากที่ทำการปกครองจังหวัดแม่ฮ่องสอน ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๑

๑.๓ ข้อมูลด้านสังคมและวัฒนธรรม

๑.๓.๑ ประชากร

จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำแนกได้เป็น ๒ กลุ่ม คือ คนไทยเชื้อสายไทใหญ่ อพยพมาจากรัฐฉานซึ่งเป็นบ้านเมืองเดิมในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ และกลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่

๑) กะเหรี่ยง เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีประชากรมากที่สุดของชาวไทยภูเขา คือ ประมาณร้อยละ ๗๙.๓ จะตั้งถิ่นฐานอยู่ทุกอำเภอ ปาดอง หรือกะเหรี่ยงคอยาว ปัจจุบันมีอยู่ที่บ้านในสอยบ้านน้ำเพียงดิน และบ้านห้วยเสือเฒ่า ในเขตอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอนนอกจากนี้ยังมีกะเหรี่ยงกลุ่มย่อยที่อพยพเข้ามาจากประเทศเมียนมาร์ คือ กะเหรี่ยงแดง, กะยัน อาศัยอยู่ในบ้านในสอย บ้านห้วยเสือเฒ่า อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน

๒) ลาหู่ หรือ มุเซอ แบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ ลาหู่แดง และลาหู่ดำ ตั้งถิ่นฐานอยู่ในพื้นที่อำเภอปางมะผ้า, อำเภอปาย และอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน

๓) ลีซุ หรือ ลีซอ พบได้ใน อำเภอปาย และ อำเภอปางมะผ้า

๔) ลัวะ เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่อาศัยในดินแดนล้านนารวมถึงแม่ฮ่องสอนมาตั้งแต่โบราณปัจจุบันชาวลัวะอพยพขึ้นไปอยู่บนพื้นที่ภูเขาสูงตั้งชุมชนเป็นแนวยาวไปตามสันเขา พบได้มากที่เขตรอยต่อ อำเภอแม่ลาน้อย กับ อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

๕) ม้ง เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีประชากรน้อยที่สุดในแม่ฮ่องสอนแต่กระจายอยู่ทุกอำเภอ แบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ ม้งขาวและม้งลายซึ่งเรียกจากสีกระโปรงของผู้หญิงชาวม้ง

๖) จีนยูนนาน (จีนฮ่อ) เป็นกลุ่มชาวจีนที่เป็นอดีตทหารกองพล ๙๓ ที่หนีภัยทางการเมืองเข้ามาในประเทศไทยอยู่ที่อำเภอปาย อำเภอปางมะผ้า และ อำเภอเมืองบางแห่งตั้งเป็นชุมชนถาวรมีเฉพาะชาวจีนฮ่อเท่านั้น เช่น หมู่บ้านสันติชล อำเภอปายและหมู่บ้านรักไทย อำเภอเมือง เป็นต้น

๗) ปะโอ อพยพเข้ามาจากรัฐฉาน ปัจจุบันมีถิ่นอาศัยอยู่บ้านห้วยมะเขือส้ม ตำบลหมอกจำแป๋ อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน

๑.๓.๒ ด้านศาสนา

ศาสนิกชนส่วนใหญ่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน คือประมาณร้อยละ ๗๔.๑๙ นับถือศาสนาพุทธ รองลงมา คือ ศาสนาคริสต์ ประมาณร้อยละ ๒๕.๕๓ นับถือศาสนาอิสลามประมาณร้อยละ ๐.๒๕ และที่เหลืออีกประมาณร้อยละ ๐.๐๒ นับถือศาสนาอื่นๆ และผิดตามความเชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์

๑.๓.๓ วัฒนธรรมทางภาษา

ชาวไทยใหญ่จะมีภาษาพูดเป็นของตนเองเรียกว่า "กำไต" เวลาพูดภาษาไตเรียกว่า"อุบไต" คล้ายคลึงกับภาษาไทย แต่เมื่อพูดต่อกันเป็นประโยคอาจฟังไม่รู้เรื่องแต่หากแยกเป็นคำเดี่ยวๆ จะเข้าใจได้ง่ายส่วนภาษาเขียนตัวอักษรไทยเรียกว่า "ลิกไต" มีใช้กันมาตั้งแต่สมัยโบราณลักษณะของตัวอักษรกลมคล้ายตัวอักษรมอญและเมียนมาร์ ชาวกะเหรี่ยง,ชาวจีนฮ่อ มีภาษาพูดและภาษาเขียนเป็นของตนเอง ส่วนชนเผ่า ลาหู่ ลีซูลัวะในปัจจุบันมีภาษาพูด ส่วนภาษาเขียนนำอักษรอังกฤษมาใช้

๑.๓.๔ ประเพณีที่สำคัญ

๑) ประเพณี "ปอยส่างลอง"

เป็นงานประเพณีบวชลูกแก้วของไทใหญ่ เป็นการบรรพชาสามเณรให้ สืบทอดพระพุทธศาสนา และเพื่อเรียนรู้พระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า โดยมีความเชื่อว่า ถ้าได้บวชให้ลูกของตนเป็นสามเณร จะได้ อานิสงส์ ๘ กลับบวชลูกคนอื่นเป็นสามเณรได้อานิสงส์ ๔ กลับและหากได้อุปสมบทลูกของตนเป็นพระภิกษุสงฆ์

จะได้อันสงส์ ๑๒ กัลป์และได้อุปสมบททุกคนอื่นจะได้อันสงส์ ๘ กัลป์ และเพื่อเป็นการสืบทอดประเพณีที่มีมาดั้งเดิม จะจัดงานระหว่างเดือนมีนาคม-เมษายน ของทุกปี ณ ชุมชนและวัดที่มีชาวไทยใหญ่อาศัย และในเขตเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน

๒) ประเพณีปอยเหลินสิบเอ็ด (ประเพณีออกพรรษา)

ประเพณีแห่จองพารา (งานปอยเหลินสิบเอ็ด) คือประเพณีส่วนหนึ่งในงานเทศกาลออกพรรษา อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน คำว่า จองพารา หมายถึง ชุ่มรับเสด็จพระพุทธเจ้า หรือ จองพารา เป็นภาษาไทยใหญ่ แปลว่า “ปราสาทพระ” การบูชาจองพาราคือการสร้างปราสาทเพื่อคอยรับเสด็จพระพุทธเจ้าที่จะเสด็จลงมาจากสวรรค์ชั้นดาวดึงส์เทศกาลนี้จัดขึ้นระหว่างวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ ถึงวันแรม ๘ ค่ำ เดือน ๑๑ หรือในราวเดือนตุลาคม กิจกรรมภายในงานชาวบ้านจะช่วยกันสร้างปราสาทจำลองที่เรียกว่าจองพาราประดับไว้ตามบริเวณวัดและบ้านเรือนและแห่ขบวนรูปสัตว์ต่างๆ เพื่อแสดงความยินดีที่พระพุทธเจ้าเสด็จกลับมาในวันขึ้น ๑๓ ค่ำ จะมีตลาดนัดออกพรรษาหรือกาตหลูโดยมีการจุดตะเกียงและเทียนในตลาดตั้งแต่กลางคืนจนถึงรุ่งเช้า เพื่อให้ชาวบ้านได้จับจ่ายซื้อของเตรียมงาน สำหรับวันขึ้น ๑๔ ค่ำ เป็นวันดาพอถึงรุ่งเช้าของวันขึ้น ๑๕ ค่ำ จะมีการทำบุญตักบาตรเทโวโรหนะ จากวัดพระธาตุดอยกองมูซึ่งตั้งอยู่บนดอยกองมูลงมาสู่วัดม่วยต่อที่อยู่บริเวณเชิงเขา ทิวแถวของพระภิกษุสามเณรและประชาชนนับร้อยพัน ซึ่งเรียงรายสองข้างทางเดินลงจากวัดพระธาตุดอยกองมู เพื่อทำบุญตักบาตรแก่พระภิกษุสามเณร ท่ามกลางสายหมอกยามเช้านั้นเป็นภาพที่งดงามบริสุทธิ์ ตัดกับสีเขียวขจีของต้นไม้ สามารถมองเห็นได้จากกระยะไกล ตกตอนกลางคืนตามบ้านเรือนและวัดวาอารามต่างๆ จะมีการจุดประทีปโคมไฟสว่างไสวและมีการแห่จองพาราคำว่า จอง มาจากคำว่า พระ หรือ วระ แปลว่า ประเสริฐ หมายถึง พระพุทธเจ้า ส่วนคำว่า พารา หมายถึง เมืองเช่น กรุงพาราณสี เป็นต้น ฉะนั้น คำที่ถูกต้องคือ จองพาราหรือชุ่มประสาหรับเสด็จพระพุทธเจ้าซึ่งตกแต่งประดับประดาอย่างสวยงาม นอกจากนี้ ในปอยเหลินสิบเอ็ด ยังมีการแสดงการเล่นพื้นเมืองและมหรสพต่างๆ เช่น การฟ้อนนกกิ่งกะหระ ก้าลาย (ฟ้อนเจิง) ก้าโต ฟ้อนกำเบ๊อคง (กำเบ๊อ คือ ผีเสื้อคอง คือ แม่น้ำสาละวิน) งานจะจัดช่วงเวลาออกพรรษา หรือเดือน ๑๑ ในเขตเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน และตามหมู่บ้านชาวไทยใหญ่ที่เป็นชาวพุทธ

ประเพณีออกพรรษา เทศกาลออกพรรษาแม่สะเรียง เป็นประเพณีสำคัญของชาวแม่ฮ่องสอน ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะของชาวไทยใหญ่โดยชาวบ้าน จะประดิษฐ์ จองพารา ชุ่มราชวัตร และโคมไฟประดับตามบ้านเรือนเพื่อแสดงถึงการรับเสด็จพระพุทธเจ้าที่เสด็จจากสวรรค์ ชั้นดาวดึงส์กลับสู่โลกมนุษย์ โดยมีพิธีตักบาตรตามวิถีไทใหญ่ ขบวนแห่เทียนแห่ หรือเทียนพันเล่ม ตามถนนสายต่างๆ ในเขตเทศบาล โดยจะจัดขึ้นในห้วงเดียวกับงานประเพณีแห่จองพารา ที่บริเวณหน้าสถานีตำรวจภูธรแม่สะเรียง และหน้าสำนักงานเทศบาลตำบลแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อสืบทอดประเพณี อันดงามของชาวไทยใหญ่ ให้คงอยู่สืบไป และส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

๓) ประเพณีสิบสองม่นล่องผ่องไต และงานนมัสการพระธาตุดอยกองมู (ลอยกระทงสวรรค์)

“สิบสองม่นล่องผ่องไต” สิบสองม่น หมายถึง วันเพ็ญเดือนสิบสอง ล่องผ่องไต หมายถึง การลอยกระทงของชาวไต หรือไทใหญ่นั้นเอง โดยชาวไทยใหญ่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอนได้จัดประเพณีสิบสองม่นล่องผ่องไต ณ บริเวณเชิงสะพานข้ามแม่น้ำปายบ้านปางหมู ตำบลปางหมู อำเภอเมืองจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยในงานจะจัดให้มีการประกวด “ผ่องจองสา่งอุ๊กปัก” (กระทงไทใหญ่) ซึ่งประดิษฐ์เป็นรูปปราสาท ภายในประดิษฐานพระอุปัคต แล้วใช้คนหลายๆ คนหามเข้าขบวนแห่ การประกวดขบวนแห่ การประกวด “นางอุ้งไต” (สาวงามไทใหญ่), การประกวดการนุ่งโศไคไต (แต่งกายชุดไทใหญ่ การแสดงทางศิลปวัฒนธรรมต่างๆ เพื่อเป็น

การอนุรักษ์ไว้ซึ่งขนบธรรมเนียม วัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของท้องถิ่น รวมทั้งเพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดแม่ฮ่องสอนด้วย

งานนมัสการพระธาตุดอยกองมู (ลอยกระทงสวรรค์) จัด ณ วัดพระธาตุดอยกองมู มีกิจกรรมทำบุญสักการะพระธาตุดอยกองมู และมีกิจกรรมการลอยกระทงสวรรค์ โดยติดกระทงไปกับลูกโป่งสวรรค์ รวมทั้งการปล่อยโคมลอยเพื่อบูชาพระเกศแก้วจุฬามณีบนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ นอกจากนี้ก็มีมหรสพต่างๆ ให้ชมด้วย เช่น จำดไต (ลิเกไทใหญ่) เป็นต้น

๔) ประเพณีกินวอหรือประเพณีปีใหม่ชนเผ่าลีซอ

ประเพณีกินวอ หรือประเพณีปีใหม่ของชาวลีซอ ซึ่งอาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอปาย อำเภอปางมะผ้า ถือว่าเป็นงานสำคัญที่สุดในรอบปีตรงกับประเพณีตรุษจีน เป็นงานใหญ่หลังจากการทำงานหนักมาในรอบปีนั้นได้สิ้นสุดลงทุกครอบครัวได้เก็บเกี่ยวข้าวเข้ายุ้งฉางเรียบร้อยแล้ว หากพืชพันธุ์ได้ผลดีสัตว์เลี้ยงก็เติบโตดีชาวบ้านก็จะมีการเลี้ยงอาหารเพื่อบูชาสำหรับตลอดปีผู้หญิงก็เตรียมตัดเย็บเสื้อผ้าชุดใหม่ไว้ให้สมาชิกในบ้าน ชาวบ้านก็จะช่วยกันฆ่าหมูเพื่อทำหมูเค็มแขวนเก็บไว้กินในปีใหม่ ผักตอง ผักกาดแห้ง เต้าหู้ยี้ก็ทำเก็บตุนไว้พร้อมกับต้มเหล้าไว้ด้วยทุกคนจะช่วยกันหาฟืนเก็บไว้ใช้ในยามงานเร่งด่วนข้าวก็ตำไว้ล่วงหน้า พอถึงวันงานปีใหม่ก็จะไม่ทำงานกันจะได้สนุกสนานกันเต็มทั้งงานจะจัดขึ้นระหว่างปลายเดือนมกราคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปีในทุกๆ หมู่บ้านที่มีชนเผ่าลีซออาศัยอยู่แต่จะมีหมู่บ้านใหญ่ๆ ที่จัดเทศกาลปีใหม่ลีซออย่างยิ่งใหญ่ และมีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศมาท่องเที่ยว ในเขตอำเภอปางมะผ้า ได้แก่ บ้านกีดสามสิบ บ้านแม่หลูลีซอ บ้านหนองตอง บ้านน้ำริน บ้านหนองผาจำเขตอำเภอปาย ได้แก่ บ้านปางแบก บ้านใหม่

๑.๔ ข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค

๑.๔.๑ การคมนาคม

จังหวัดแม่ฮ่องสอน อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ ๙๒๔ กิโลเมตร มีการคมนาคม ๒ เส้นทาง คือ ทางบก โดยมีถนนสายหลัก จำนวน ๔ เส้นทาง คือ ทางหลวงหมายเลข ๑๐๘ (เชียงใหม่ - ฮอด - แม่สะเรียง - แม่ฮ่องสอน) ทางหลวงหมายเลข ๑๐๙๕ (เชียงใหม่ - แม่แตง - ปาย - แม่ฮ่องสอน) ทางหลวงหมายเลข ๑๐๕ (แม่สวด - แม่สะเรียง - แม่ฮ่องสอน) และ ทางหลวงหมายเลข ๑๒๖๓ (เชียงใหม่ - แม่แจ่ม - ขุนยวม - แม่ฮ่องสอน) นอกจากนี้ยังมีถนนสายรองเชื่อมระหว่างเส้นทางหลัก อยู่ในความดูแลของสำนักงานแขวงทางหลวงชนบท ถนนเชื่อมโยงระหว่างตำบล หมู่บ้าน ซึ่งอยู่ในความดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถนนเชื่อมโยงเส้นทางไปจุดผ่อนปรนการค้าชายแดนทั้ง ๕ แห่ง และถนนเชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติในพื้นที่ทั้ง ๗ อำเภอ มีสภาพถนนเป็นถนนลาดยาง ถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก ถนนลูกรัง มีสภาพชำรุดทรุดโทรมเป็นช่วงๆ และคดเคี้ยวตลอดเส้นทาง

สำหรับการคมนาคมทางอากาศมี ๒ เส้นทาง คือ กทม. (ดอนเมือง) - แม่ฮ่องสอน โดยสายการบินนกแอร์ ให้บริการอาทิตย์ละ ๓ วัน คือ วันอาทิตย์ วันพุธ วันศุกร์ ใช้เวลาประมาณ ๒ ชั่วโมง และเส้นทาง เชียงใหม่ - แม่ฮ่องสอน โดยสายการบินบางกอกแอร์เวย์ และสายการบินวิสตอม แอร์ ใช้เวลาเดินทางประมาณ ๔๐ นาที และนอกจากนี้ ยังมีเส้นทางบินเชียงใหม่ - อ.ปาย โดยสายการบินวิสตอม แอร์

๑.๔.๒ ไฟฟ้า (ที่มา : สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดแม่ฮ่องสอน)

จังหวัดแม่ฮ่องสอน รับกระแสไฟฟ้ามาจากสถานีไฟฟ้าจังหวัดเชียงใหม่ (จอมทอง ฮอด และแม่แตง) นำจ่ายด้วยระบบ ๒๒ KV ไปในพื้นที่ทั้ง ๗ อำเภอ และมีแหล่งผลิตกระแสไฟฟ้าในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน ๘ แห่ง กำลังผลิตไฟฟ้ารวมทั้งสิ้น ๓๐,๓๐๐ กิโลวัตต์ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ ๑๙ แหล่งผลิตกระแสไฟฟ้าในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ที่	แหล่งผลิต	กำลังผลิต (กิโลวัตต์)	ประเภทการผลิต
๑	เขื่อนแม่สะงา	๑๒,๐๐๐	พลังน้ำ
๒	เขื่อนผาบ่อง	๘๕๐	พลังน้ำ
๓	Solar cell ผาบ่อง	๕๐๐	พลังงานแสงอาทิตย์
๔	โรงจักรดีเซลแม่ฮ่องสอน	๕,๔๐๐	น้ำมันเป็นเชื้อเพลิง
๕	เขื่อนแม่สะเรียง	๑,๒๕๐	พลังน้ำ
๖	โรงจักรดีเซลแม่สะเรียง	๔,๐๐๐	น้ำมันเป็นเชื้อเพลิง
๗	บ. แม่สะเรียง Solar, บ. นกีส Solar	๔,๐๐๐	พลังงานแสงอาทิตย์
๘	เขื่อนแม่ปาย	๒,๓๐๐	พลังน้ำ
	รวมทั้งสิ้น	๓๐,๓๐๐	

ที่มา : สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดแม่ฮ่องสอน

และจากข้อมูลของสำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า ในปี ๒๕๕๘ มีครัวเรือนที่มีไฟฟ้าใช้ จำนวนทั้งสิ้น ๕๘,๘๖๙ ราย คิดเป็นร้อยละ ๘๒.๗๗ ของครัวเรือนทั้งหมด มีครัวเรือนที่ยังไม่มีไฟฟ้าใช้ จำนวนทั้งสิ้น ๑๒,๒๕๖ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๒๓ ของครัวเรือนทั้งหมด (จำนวนครัวเรือนทั้งหมด ๗๑,๑๒๕ ราย การเก็บข้อมูลครัวเรือน มี/ไม่มีไฟฟ้าใช้ ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ไม่ได้เก็บข้อมูลตามเขตการปกครองตำบล อำเภอ แต่แบ่งตามสภาพพื้นที่การจ่ายไฟฟ้าเป็นหลัก อาจทำให้จำนวนครัวเรือนทั้งหมด ไม่สอดคล้อง/ใกล้เคียง กันกับข้อมูลทะเบียนราษฎร)

โดยจำแนกประเภทการจำหน่ายกระแสไฟฟ้า (จำแนกจากจำนวนครัวเรือนที่มีไฟฟ้าใช้) ประกอบด้วย ที่อยู่อาศัย จำนวน ๕๑,๖๔๓ ราย คิดเป็นร้อยละ ๘๗.๗๓ สถานธุรกิจและอุตสาหกรรม ๖,๕๓๔ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๑๐ สถานที่ราชการและสาธารณะ จำนวน ๓๒ รายคิดเป็นร้อยละ ๐.๐๕ และอื่นๆ จำนวน ๖๖๐ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑.๑๒

๑.๔.๓ ข้อมูลด้านการกักกันของจังหวัด (โปรดทำเครื่องหมาย ☒)

- มีด่าน ☒ ด้านศุลกากร ที่ตั้ง ๑ ซอย ๔ ถนนขุนลุมประพาส ตำบลจองคำ อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๕๘๐๐๐ ประเภทด่านชายแดน
- ☒ ด้านตรวจพืช ที่ตั้ง ๗/๓ ซอย ๕ ถนนขุนลุมประพาส ตำบลจองคำ อำเภอเมือง แม่ฮ่องสอน ๕๘๐๐๐
- มีห้องปฏิบัติการเบื้องต้น ☒ ไม่มี ☐ มี ที่ตั้งสถานกักกันพืช ☒ ไม่มี ☐ มี
- ☐ ด้านตรวจประมง ที่ตั้ง..... ☒ ไม่มี ☐ มี ที่ตั้งสถานกักกันสัตว์น้ำ ☒ ไม่มี ☐ มี
- ☒ ด้านปศุสัตว์ ที่ตั้ง ๙๑ หมู่ ๙ ตำบลแม่ยวม อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๕๘๐๐๐
- มีห้องปฏิบัติการเบื้องต้น ☐ ไม่มี ☒ มี ที่ตั้งสถานกักกันสัตว์ ☐ ไม่มี ☒ มี

๑.๔.๔ ประปา

จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีสำนักงานการประปาส่วนภูมิภาค ตั้งอยู่ในพื้นที่ จำนวน ๓ สาขา คือ สาขาแม่ฮ่องสอน สาขาแม่สะเรียง และสาขापาย ครอบคลุมพื้นที่ ๕ อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน อำเภอปางมะผ้า อำเภอแม่สะเรียง และอำเภอแม่ลาน้อย มีกำลังการผลิตรวม ๑๔,๔๐๐ ลูกบาศก์เมตรต่อวัน สามารถให้บริการครัวเรือนผู้ใช้น้ำ จำนวน ๑๑,๔๕๗ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๐๕ ของครัวเรือนทั้งหมด (คำนวณจากข้อมูลทะเบียนราษฎรของกรมการปกครอง ปี ๒๕๕๘) ส่วนที่เหลือใช้จากแหล่งน้ำอื่นๆ คือ แหล่งน้ำบาดาล ระบบประปาหมู่บ้าน และระบบประปาภูเขา

๑.๕ ข้อมูลด้านเศรษฐกิจของจังหวัด

๑.๕.๑ สภาพเศรษฐกิจโดยทั่วไป (ที่มา : สำนักงานคลังจังหวัดแม่ฮ่องสอน)

เศรษฐกิจจังหวัดแม่ฮ่องสอน ปี ๒๕๖๒ คาดว่าจะขยายตัวที่ร้อยละ ๒.๘ (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ ๑.๙ – ๓.๘) มาจากการขยายตัวด้านการผลิต (อุปทาน) ภาคเกษตรกรรม และภาคบริการ ด้านการใช้จ่าย (อุปสงค์) การบริโภคภาคเอกชน การลงทุนภาคเอกชน และการใช้จ่ายภาครัฐ เป็นสำคัญ ทั้งนี้มีการปรับลดอัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจจากเดิมเมื่อเดือนธันวาคม ๒๕๖๑ ที่ร้อยละ ๓.๑

เสถียรภาพเศรษฐกิจภายในจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีแนวโน้มอยู่ในเกณฑ์ดี โดยอัตราเงินเฟ้อทั่วไป ในปี ๒๕๖๒ คาดว่าจะปรับเพิ่มขึ้นที่ร้อยละ ๐.๙ ต่อปี (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ -๐.๑ – ๑.๙ ต่อปี) ตามแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของระดับราคาสินค้าอุปโภคบริโภค สำหรับการจ้างงาน คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ ๑.๔ หรือเพิ่มขึ้นประมาณ ๑,๕๑๑ คน

๑.๕.๒ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดแม่ฮ่องสอน (GPP) ๑๖ สาขา

จากตารางประมาณการผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดแม่ฮ่องสอน ในปี ๒๕๕๘ มีมูลค่ารวม ๑๑,๔๔๘ ล้านบาท (ลำดับที่ ๑๗ ของภาคเหนือ) โดยภาคเกษตรมีมูลค่า ๒,๙๗๓ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๙๗ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีมูลค่าผลิตภัณฑ์เฉลี่ย (GPP Per Capita) ๕๖,๘๖๒ บาท/คน/ปี (ลำดับที่ ๑๗ ของภาคเหนือ และเป็นลำดับที่ ๖๘ ของประเทศ)

ตารางที่ ๒๐ มูลค่าเพิ่ม ณ ราคาประจำปี (ล้านบาท)

สาขา	มูลค่าเพิ่ม ณ ราคาประจำปี (ล้านบาท)		
	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘
ภาคเกษตร	๓,๐๖๖	๓,๑๑๓	๒,๙๗๓
- สาขาเกษตรกรรม การล่าสัตว์และการป่าไม้	๓,๐๐๓	๓,๐๕๐	๒,๙๐๖
- สาขาประมง	๖๓	๖๓	๖๖
ภาคนอกเกษตร	๗,๒๙๕	๗,๓๖๕	๘,๔๗๖
- สาขาเหมืองแร่และย่อยหิน	๓๒	๒๘	๑๔
- สาขาอุตสาหกรรม	๑๘๙	๑๙๗	๒๑๙
- สาขาไฟฟ้า ประปา	๑๔๗	๑๕๖	๑๕๘
- สาขาก่อสร้าง	๘๕๙	๘๒๔	๑,๓๒๐
- สาขาการขนส่ง การขายปลีก	๗๖๘	๘๔๙	๙๕๖
- สาขาโรงแรมและภัตตาคาร- สาขาการขนส่ง	๑๗๑	๑๗๘	๒๑๓
- สาขาตัวกลางทางการเงิน	๕๑๖	๕๐๒	๔๙๕
- สาขาบริการด้านอสังหาริมทรัพย์	๕๗๔	๖๖๕	๗๑๘
- สาขาการบริหารราชการ	๔๕๒	๔๗๔	๔๙๐
- สาขาการศึกษา	๑,๐๗๙	๗๔๔	๑,๑๒๕
- สาขาการบริการด้านสุขภาพและสังคม	๑,๗๕๘	๑,๙๔๑	๑,๙๑๑
- สาขาการให้บริการด้านชุมชน	๔๔๐	๔๙๓	๕๓๙
- สาขาธุรกิจในครัวเรือนส่วนบุคคล	๒๕๖	๒๖๐	๒๖๕
Gross Provincial Product (GPP)	๑๐,๓๖๑	๑๐,๔๗๗	๑๑,๔๔๘
GPP Per Capita (Baht)	๕๐,๗๓๑	๕๑,๖๕๕	๕๖,๘๖๒
Population (๑,๐๐๐ persons)	๒๐๔	๒๐๓	๒๐๑

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ตารางที่ ๒๑ มูลค่าเพิ่ม ณ ราคาคงที่ (ล้านบาท)

สาขา	มูลค่าเพิ่ม ณ ราคาคงที่ (ล้านบาท)		
	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘
ภาคเกษตร	๑,๑๔๔	๑,๑๐๒	๑,๐๔๓
- สาขาเกษตรกรรม การล่าสัตว์และการป่าไม้	๑,๐๙๕	๑,๐๕๘	๑,๐๐๑
- สาขาประมง	๔๙	๓๘	๓๘
ภาคนอกเกษตร	๔,๘๔๘	๔,๗๕๙	๕,๓๙๑
- สาขาเหมืองแร่และย่อยหิน	๒๔	๒๐	๑๐
- สาขาอุตสาหกรรม	๘๗	๙๔	๑๐๕
- สาขาไฟฟ้า ประปา	๑๒๕	๑๒๙	๑๓๕
- สาขาก่อสร้าง	๕๗๕	๕๕๐	๙๑๔
- สาขาการขนส่ง การขายปลีก	๔๔๒	๔๕๙	๕๑๘
- สาขาโรงแรมและภัตตาคาร	๑๕๙	๑๖๕	๑๘๘
- สาขาการขนส่ง	๔๕๘	๔๔๒	๔๒๑
- สาขาตัวกลางทางการเงิน	๓๙๓	๔๕๑	๔๘๗
- สาขาบริการด้านอสังหาริมทรัพย์	๔๗๘	๕๐๕	๕๑๕
- สาขาการบริหารราชการ	๖๙๘	๔๖๕	๖๘๐
- สาขาการศึกษา	๙๙๙	๑,๐๕๑	๙๘๑
- สาขาการบริการด้านสุขภาพและสังคม	๒๘๑	๓๐๔	๓๒๑
- สาขาการให้บริการด้านชุมชน	๑๘๓	๑๘๓	๑๘๙
- สาขาถูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล	๔๒	๓๖	๓๓
Gross Provincial Product (CVMs)	๕,๙๗๕	๕,๘๓๓	๖,๒๘๕

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๒. ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญของจังหวัด

๒.๑ ครัวเรือนเกษตรกรและแรงงานภาคเกษตร

ตารางที่ ๒๒ จำนวนครัวเรือนเกษตรกรและจำนวนแรงงานภาคเกษตรของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

อำเภอ	จำนวนครัวเรือน	จำนวนครัวเรือน เกษตรกร	ร้อยละจำนวน ครัวเรือนเกษตรกร/ ครัวเรือนทั้งหมด	จำนวนแรงงาน ภาคเกษตร (ราย)
ปาย	๑๖,๐๐๔	๔,๔๒๓	๒๗.๖๔	๑๒,๗๗๑
ปางมะผ้า	๘,๐๒๒	๓,๒๒๖	๔๐.๒๑	๙,๓๔๐
เมืองแม่ฮ่องสอน	๒๖,๓๓๐	๔,๑๒๕	๑๕.๖๗	๑๑,๙๑๔
ขุนยวม	๘,๙๕๘	๖,๑๒๕	๖๘.๓๗	๑๗,๗๒๘
แม่ลาน้อย	๑๒,๐๕๘	๕,๗๗๔	๔๗.๘๙	๑๖,๖๗๙
แม่สะเรียง	๒๒,๔๘๗	๕,๙๙๗	๒๖.๖๗	๑๗,๓๔๖
สบเมย	๑๖,๒๖๙	๓,๔๓๒	๒๑.๑๐	๙,๕๓๐
รวม	๑๑๐,๑๒๘	๓๓,๐๑๓	๒๙.๙๘	๙๕,๓๐๘

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดแม่ฮ่องสอน (ข้อมูลระบบทะเบียนเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร ปี ๒๕๖๑)

๒.๒ การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร

ตารางที่ ๒๓ การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรแยกตามรายอำเภอ จังหวัดแม่ฮ่องสอน

อำเภอ	พื้นที่	พื้นที่ทำการเกษตร								รวมพื้นที่ทำการเกษตร	
	ทั้งหมด	พื้นที่ปลูกข้าว		ไม้ผล/ไม้ยืนต้น		พืชไร่/พืชผัก/ไม้ดอก		เกษตรอื่นๆ			
	(ไร่)	จำนวน	ร้อยละพื้นที่	จำนวน	ร้อยละพื้นที่	จำนวน	ร้อยละพื้นที่	จำนวน	ร้อยละพื้นที่	จำนวน	ร้อยละพื้นที่
		(ไร่)	ที่เกษตร	(ไร่)	ที่เกษตร	(ไร่)	ที่เกษตร	(ไร่)	ที่เกษตร	(ไร่)	ที่ทั้งหมด
เมือง	๑,๗๒๓,๙๗๕.๐	๒๔,๔๔๓	๗.๘๔	๑,๗๒๗	๐.๕๕๔	๒๐,๐๒๒	๖.๔๒๒	๔๐	๐.๐๑๓	๔๖,๒๓๒	๐.๕๗๙
แม่สะเรียง	๑,๔๘๘,๙๓๙.๐	๓๕,๗๘๕	๑๑.๔๘	๑,๗๐๙	๐.๕๔๘	๑๑,๖๐๑	๓.๗๒๑	๗๑๔	๐.๒๒๙	๔๙,๘๐๙	๐.๖๒๔
ขุนยวม	๑,๐๕๑,๙๓๒.๐	๑๖,๗๕๓	๕.๓๗๔	๒๘๓	๐.๐๙๑	๑๔,๐๓๗	๔.๕๐๒	๖	๐.๐๐๒	๓๑,๐๗๙	๐.๓๘๙
ปาย	๑,๒๘๙,๖๗๘.๕	๒๒,๐๐๗	๗.๐๕๙	๖๖๖	๐.๒๑๔	๒๒,๕๒๒	๗.๒๒๔	๒๖	๐.๐๐๘	๔๕,๒๒๑	๐.๕๖๗
แม่ลาน้อย	๙๐๔,๐๕๓.๐	๒๗,๓๓๐	๘.๗๖๖	๖๗๐	๐.๒๑๕	๒๔,๑๕๓	๗.๗๔๗	๔๒๖	๐.๑๓๗	๕๒,๕๗๙	๐.๖๕๙
สบเมย	๘๔๗,๔๑๒.๕	๓๑,๒๖๒	๑๐.๐๓	๙๖๒	๐.๓๐๙	๑๐,๘๘๙	๓.๔๗	๑,๗๙๐	๐.๕๗๔	๔๔,๘๓๓	๐.๕๖๒
ปางมะผ้า	๖๗๔,๘๑๓.๐	๑๗,๔๑๒	๕.๕๘๕	๑,๙๒๙	๐.๖๑๙	๒๒,๖๗๒	๗.๒๗๒	-	-	๔๒,๐๑๓	๐.๕๒๖
รวม	๗,๙๘๐,๘๐๓.๐	๑๗๔,๙๙๒	๕๖.๑๓	๗,๙๔๖	๒.๕๕	๑๒๕,๘๒๖	๔๐.๔	๓,๐๐๒	๐.๙๖๓	๓๑๑,๗๖๖	๓.๙๐๖

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดแม่ฮ่องสอน (ข้อมูลระบบทะเบียนเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร ปี ๒๕๖๑)

๒.๓ แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

๒.๓.๑ พื้นที่ชลประทานและระบบชลประทาน (ที่มา : โครงการชลประทานแม่ฮ่องสอน)

จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีพื้นที่ ๗,๙๘๐,๘๐๓ ไร่ มีพื้นที่การเกษตร ๓๑๑,๗๖๖ ไร่ โดยมีพื้นที่ทางการเกษตรที่อยู่ในพื้นที่ชลประทาน จำนวน ๑๔๒,๑๑๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๕๘ ของพื้นที่การเกษตร แยกเป็นพื้นที่ในเขตโครงการชลประทานขนาดกลาง และโครงการชลประทานขนาดเล็ก ดังนี้

โครงการชลประทานขนาดกลาง จำนวน ๖ โครงการ รวมพื้นที่ ๒๒,๒๕๐ ไร่ (พื้นที่ชลประทาน ๑๑,๙๙๕ ไร่) มีปริมาณน้ำเก็บกักรวม ๑.๒๗๔ ล้านลูกบาศก์เมตร

โครงการชลประทานขนาดเล็ก รวมพื้นที่รับประโยชน์ ๑๑๙,๘๖๖ ไร่ มีปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก จำนวน ๒๙ อ่าง ปริมาณน้ำเก็บกัก ๑๑.๔๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตร

สำหรับพื้นที่การเกษตรที่ยังไม่มีการจัดระบบชลประทาน ส่วนใหญ่อาศัยน้ำฝนทำการเกษตรและในฤดูแล้งเกษตรกรต้องอาศัยแหล่งน้ำอื่น เช่น แหล่งน้ำธรรมชาติและแหล่งน้ำที่สร้างขึ้นในระดับไร่นา และบ่อน้ำบาดาล

โครงการชลประทานแม่ฮ่องสอน ได้เริ่มพัฒนาแหล่งน้ำกระจายไปตามอำเภอต่างๆ ในเขตจังหวัดแม่ฮ่องสอนจนถึงปีงบประมาณ ๒๕๖๑ จำนวน ๓๑๑ โครงการ ประกอบด้วย

- อ่างเก็บน้ำ จำนวน ๓๑ แห่ง
- สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า จำนวน ๑๙ สถานี
- ฝาย จำนวน ๒๐๓ แห่ง
- ระบบส่งน้ำ จำนวน ๕๘ แห่ง

สามารถช่วยเหลือพื้นที่เพาะปลูกของราษฎร ตลอดจนสนับสนุนกิจกรรมในศูนย์พัฒนาตามพระราชดำริ รวมเป็นพื้นที่ที่ได้รับความช่วยเหลือ มีพื้นที่ชลประทานปัจจุบันรวม ๑๔๒,๑๑๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑.๗๘ ของพื้นที่จังหวัดทั้งหมด โดยโครงการที่ดำเนินการมาแล้วจนถึงปัจจุบัน มีดังนี้

ตารางที่ ๒๔ โครงการต่างๆ ที่โครงการชลประทานแม่ฮ่องสอนดำเนินการมาแล้วจนถึงปัจจุบัน (ตุลาคม ๒๕๖๑)

ที่	โครงการ	จำนวน (แห่ง)
๑	โครงการชลประทานขนาดกลาง	๖
๒	โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	๘๔
๓	โครงการพัฒนาเพื่อความมั่นคง	๓
๔	โครงการหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดน	๒๓
๕	โครงการศูนย์บริการเกษตรกรเคลื่อนที่	๑๐
๖	โครงการชลประทานขนาดเล็ก	๘๐
๗	โครงการขุดลอกหนองน้ำและคลองธรรมชาติ	๔๒
๘	โครงการพัฒนาเกษตรที่สูง	๒
๙	โครงการขยายผลโครงการหลวง	๑๑
๑๐	โครงการแก้ไขพื้นที่การปลูกฝิ่น	๕
๑๑	โครงการถ่ายทอดองค์ความรู้	๔
๑๒	โครงการรักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน	๑๗
๑๓	โครงการงบกลาง	๒
๑๔	โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า	๑๙
๑๕	โครงการ ๔๖ หมู่บ้านตามแนวทางพระราชทาน	๓
	รวม	๓๑๑

โครงการชลประทานแม่ฮ่องสอน มีโครงการขนาดกลางที่อยู่ในความรับผิดชอบ จำนวน ๖ โครงการ มีพื้นที่ชลประทาน ๒๒,๒๕๐ ไร่ ดังนี้

ตารางที่ ๒๕ โครงการขนาดกลางที่อยู่ในความรับผิดชอบของโครงการชลประทานแม่ฮ่องสอน

ที่	ชื่อโครงการขนาดกลาง	พื้นที่โครงการ (ไร่)
๑	อ่างเก็บน้ำห้วยแม่ฮ่องสอน อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน	๒,๐๐๐
๒	อ่างเก็บน้ำแม่สะกิด (ม่อนตะแลง) อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน	๑,๔๕๐
๓	ฝายน้ำยวม อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน	๑๒,๕๐๐
๔	ฝายแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน	๕,๐๐๐
๕	ฝายปางมะผ้า อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน	๓๐๐
๖	ฝายขุนยวม อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน	๑,๐๐๐
	รวม	๒๒,๒๕๐

โครงการชลประทานขนาดเล็ก จำนวน ๓๐๕ โครงการ มีพื้นที่รับประโยชน์ ๑๑๙,๘๖๖ ไร่ ประกอบด้วย

๑. โครงการที่ไม่ถ่ายโอน จำนวน ๑๗๑ โครงการ พื้นที่รับประโยชน์ ๔๕,๗๓๒ ไร่

๒. ดำเนินการถ่ายโอนให้กับ อบต.และเทศบาลต่างๆ จำนวน ๑๓๔ โครงการ พื้นที่รับประโยชน์ ๗๔,๑๓๔ ไร่ แบ่งเป็น

๒.๑ โครงการชลประทานขนาดเล็ก จำนวน ๙๐ โครงการ (รวมระบบส่งน้ำ) พื้นที่รับประโยชน์ ๕๘,๘๒๐ ไร่

๒.๒ โครงการขุดลอกหนองน้ำและคลองธรรมชาติ จำนวน ๒๕ โครงการ พื้นที่รับประโยชน์ - ไร่

๒.๓ งบประมาณศูนย์เศรษฐกิจ จำนวน ๑ โครงการ พื้นที่รับประโยชน์ ๒๐๐ ไร่

๒.๔ โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า : บริการเกษตรกรในช่วงฤดูแล้งต้องการน้ำในช่วงฤดูฝนทั้งช่วง
เพื่อทำการเกษตร จำนวน ๑๙ สถานี พื้นที่รับประโยชน์ ๑๕,๑๑๔ ไร่

๒.๓.๒ แหล่งน้ำอื่นๆ (ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินแม่ฮ่องสอน)

ตารางที่ ๒๖ โครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ขนาด ๑,๒๖๐ ลบ.ม.

รายละเอียด	ปี ๒๕๕๘	ปี ๒๕๕๙	ปี ๒๕๖๐	ปี ๒๕๖๑	ปี ๒๕๖๒	แผน ปี ๒๕๖๓
จำนวน (บ่อ)	๕๐	๕๐	๓๗	๓๙	๘๙	๖๓
เกษตรกรได้รับประโยชน์ (ราย)	๕๐	๕๐	๓๗	๓๙	๘๙	๖๓
จำนวนพื้นที่ทางการเกษตรได้รับ ประโยชน์ (ไร่)	๑๐๐	๑๐๐	๗๔	๗๘	๑๗๘	๑๒๖

ตารางที่ ๒๗ แหล่งน้ำเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ (ข้อมูลรวบรวมระหว่างปี ๒๕๓๐-๒๕๖๒)

ลักษณะงาน	จำนวน (แห่ง)	เก็บกักน้ำร้อยละ (สำรวจเมื่อปี ๒๕๖๒)
ฝายน้ำล้น	๑๑ แห่ง	๓๐
อ่างเก็บน้ำ	๗ แห่ง	๕๗
คลองส่งน้ำ	๒๖ แห่ง	เป็นระบบส่งน้ำในไร่นา (ไม่ได้กักเก็บน้ำ)

๒.๔ ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัด

๒.๔.๑ ด้านการปลูกพืชเศรษฐกิจของจังหวัด ปีการผลิต ๒๕๖๑

ตารางที่ ๒๘ ด้านการปลูกพืชเศรษฐกิจของจังหวัด ปีการผลิต ๒๕๖๑

ชนิดพืช	จำนวน เกษตรกร (ราย)	เนื้อที่ เพาะปลูก (ไร่)	เนื้อที่ เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิตที่ เก็บเกี่ยวได้ (ตัน)	ผลผลิตเฉลี่ย/ เนื้อที่เก็บเกี่ยว (กิโลกรัม)	ราคาที่เกษตรกร ขายได้เฉลี่ย (บาท/กิโลกรัม)
ข้าวนาปี	๒๙,๐๑๒	๑๗๔,๙๙๒	๑๗๔,๙๑๔	๘๒,๗๓๔	๔๗๓	๑๑
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๖,๔๓๗	๔๙,๒๒๑	๔๙,๒๐๖	๔๒,๕๖๓	๘๖๕	๖.๕๐
ถั่วเหลือง	๔,๒๖๔	๒๘,๗๒๙	๒๘,๗๒๔	๘,๓๘๗	๒๙๒	๒๔
งา	๓๒๕	๑,๖๓๒	๑,๖๓๒	๔๐๘	๒๕๐	๔๐
กระเทียม	๔,๕๙๙	๑๘,๙๒๑	๑๘,๙๑๐	๕๖,๗๓๐	๓,๐๐๐	๘
กะหล่ำปลี	๕๐๑	๒,๘๓๔	๒,๘๓๓	๑๓,๕๙๘	๔,๘๐๐	๔.๕
กาแฟ	๔๗๘	๒,๓๔๐	๒,๓๐๓	๓๓๘	๑๔๗	๑๒๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดแม่ฮ่องสอน (ข้อมูลระบบทะเบียนเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร ปี ๒๕๖๑)

๒.๔.๒ ด้านการปลูกสัตว์ของจังหวัด ปีการผลิต ๒๕๖๑

ตารางที่ ๒๙ ด้านการปลูกสัตว์ของจังหวัด ปี ๒๕๖๑

ชนิดสัตว์	จำนวน เกษตรกร (ราย)	จำนวนสัตว์ (ตัว)	ข้อมูลผลผลิต		ราคาเฉลี่ย (บาท/กก.)	มูลค่า ผลผลิต (บาท)
			จำนวน	หน่วยนับ		
โค	๖,๔๔๒	๗๓,๐๓๘	-	-	๘๔.๙๘	-
กระบือ	๓,๙๓๕	๓๘,๘๖๗	-	-	๘๕.๑๕	-
ไก่	๑๖,๔๙๕	๖๕๔,๐๗๙	-	-	๑๐๗.๒๘	-
แพะ	๑๙๕	๒,๓๘๓	-	-	๖๘	-
สุกร	๙,๑๐๑	๕๕,๙๔๐	-	-	๖๒.๙๕	-

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดแม่ฮ่องสอน

๒.๔.๓ ด้านการประมงของจังหวัด ปีการผลิต ๒๕๖๐

ตารางที่ ๓๐ ด้านการประมงของจังหวัด ปี ๒๕๖๐

ชนิดสัตว์	จำนวน เกษตรกร (ราย)	พื้นที่การเลี้ยง		ผลผลิต (กิโลกรัม)	ราคาเฉลี่ย (บาท/กก.)	มูลค่าผลผลิต (บาท)
		จำนวนพื้นที่ (ไร่)	จำนวน บ่อ (บ่อ)			
ปลานิล	๘๑๘	๓๓๒.๗๘	๘๑๘	๗๐,๒๕๐	๗๓	๕,๑๒๘,๒๕๐
ปลาดุก	๑๒๐	๕๗.๐๖	๑๒๐	๑๐,๐๖๐	๖๕	๖๕๓,๙๐๐
ปลาไน	๕๗๙	๑๕๖.๒๒	๕๗๙	๗๖,๔๑๐	๗๐	๕,๓๔๘,๗๐๐
ปลาใน	๒๐	๓.๘๖	๒๐	๒,๒๘๐	๕๐	๑๑๔,๐๐๐
ปลาอื่น	๕	๑.๖๕	๕	๕๐๐	๕๐	๒๕,๐๐๐

ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดแม่ฮ่องสอน (ข้อมูล ณ เมษายน ๒๕๖๑)

๒.๔.๔ ข้อมูลสินค้าเกษตรที่ได้รับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI)

ตารางที่ ๓๑ ข้อมูลสินค้าเกษตรที่ได้รับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI)

ชนิดสินค้า	หน่วยนับ	จำนวน
<u>ด้านพืช</u> ข้าวกำลังนา (ภาคเหนือตอนบน ๘ จังหวัด)	-	-
<u>ด้านสัตว์</u> ผ้าฝ้ายทอผสมขนแกะบ้านห้วยห้อม	ผืน	๕๐๐
<u>ด้านประมง</u> -		

ที่มา : กรมทรัพย์สินทางปัญญา

๒.๔.๕ ข้อมูลมาตรฐานสินค้าเกษตร

ตารางที่ ๓๒ ข้อมูลมาตรฐานสินค้าเกษตร

มาตรฐาน/ชนิดสินค้า	หน่วยนับ	จำนวนปริมาณผลผลิต
<u>GAP</u>		
- ข้าว	ตัน	๗๓๔.๘๐
- พืชตระกูลหอม-กระเทียม	ตัน	๒,๑๖๕.๔๒
- พืชตระกูลกะหล่ำ	ตัน	๒,๖๖๒.๕๑
- ส้ม	ตัน	๑๙๔.๕๕
- กาแฟ	ตัน	๑๒,๙๒๔.๑๖
- ถั่วเหลือง	ตัน	๑๘๗.๘๗
- พืชตระกูลพริก	ตัน	๑๗๒.๗๘
- ลำไย	ตัน	๒๓.๓๐
<u>เกษตรอินทรีย์</u>		
- ข้าว	ตัน	๔๒.๓๐
- มะนาวไร้เมล็ด	ก.ก.	๑๕๐.๐๐
- กล้วยหอมทอง	ก.ก.	๑๒๕.๐๐
- กล้วยน้ำว้า	ก.ก.	๑๒๕.๐๐
- ส้มโอทับทิมสยาม	ก.ก.	๑๐.๐๐
- มะม่วงน้ำดอกไม้	ก.ก.	๑๕.๐๐
- ฝรั่ง	ก.ก.	๕.๐๐
- ไข่กิมซุง	ก.ก.	๒๕.๐๐

ที่มา : ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรแม่ฮ่องสอน, ศูนย์วิจัยข้าวแม่ฮ่องสอน

๒.๔.๖ การเพาะปลูกและผลผลิตเก็บเกี่ยวรายเดือนของสินค้าเกษตรของจังหวัด

ตารางที่ ๓๓ ข้อมูลการเพาะปลูกและร้อยละผลผลิตเก็บเกี่ยวรายเดือนของสินค้าเกษตรของจังหวัด

หน่วย : ร้อยละ

ชนิดพืช	ปี 2561												ปี 2562											
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ข้าวนาปรัง												24.50	60.01	15.49										
หอมแดง											0.23	37.17	62.60											
กระเทียม										18.41	37.96	42.74	0.89											
													12.14	66.49	21.37									
ชนิดพืช	ปี 2561												ปี 2562											
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ข้าวนาปี					42.84	38.54	7.96	8.10	1.60	0.96														
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ รุ่น 1						57.64	39.88	2.48		48.13	42.63	8.11	1.13											
ถั่วเหลือง รุ่น 1					0.43	78.73	12.72	6.23	1.89															
									1.31	76.54	14.95	5.28	1.92											
ถั่วเหลือง รุ่น 2											1.10	57.79	41.11											
กาแฟ												12.83	18.14	2.69	33.40	66.43	0.17							
ยางพารา	7.42	7.13	2.13	1.33	1.33	7.32	8.09	8.68	8.80	14.84	17.13	15.80												
ชนิดพืช	ปี 2562																							
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.												
ลำไย						2.22	16.44	78.98	2.36															
ลิ้นจี่					92.41	7.59																		

ช่วงเดือนเพาะปลูกผลผลิต
 ช่วงเดือนเพาะปลูกผลผลิตมาก
 ช่วงเดือนเก็บเกี่ยวผลผลิต
 ช่วงเดือนเก็บเกี่ยวผลผลิตมาก

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดแม่ฮ่องสอน

๒.๕ สถาบันเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

๒.๕.๑ ประเภทสหกรณ์และจำนวนสมาชิก

ตารางที่ ๓๔ ประเภทสหกรณ์และจำนวนสมาชิก

ประเภทสหกรณ์	จำนวนสหกรณ์ (แห่ง)	จำนวนสมาชิก (ราย)
สหกรณ์ภาคการเกษตร	๒๕	๒๒,๔๑๘
สหกรณ์นอกภาคการเกษตร	๑๕	๑๗,๐๕๘
รวม	๔๐	๓๙,๐๕๘

ที่มา : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดแม่ฮ่องสอน

๒.๕.๒ กลุ่มเกษตรกรจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตารางที่ ๓๕ จำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกรจังหวัดแม่ฮ่องสอน ปี ๒๕๖๒

อำเภอ	กลุ่มเกษตรกร		กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร		กลุ่มยุวเกษตรกร		กลุ่มวิสาหกิจชุมชน	
	กลุ่ม	สมาชิก	กลุ่ม	สมาชิก	กลุ่ม	สมาชิก	กลุ่ม	สมาชิก
ปาย	๖	๑๔๘	๙	๑๘๐	๒	๕๐	๑๓๑	๑,๑๘๘
ปางมะผ้า	๓	๕๒	๖	๙๖	๖	๑๔๐	๔๕	๕๕๙
เมือง	๕	๑๒๓	๑๒	๑๕๖	๙	๑๖๙	๑๓๗	๑,๔๖๙
ขุนยวม	๔	๓๔๘	๔	๑๒๐	๔	๑๒๐	๗๕	๑,๐๗๒
แม่ลาน้อย	๓	๒๔๗	๔	๑๘๖	๔	๑๒๐	๑๑๑	๑,๗๖๓
แม่สะเรียง	๔	๖๘	๘	๑๖๙	๑๐	๒๔๐	๑๑๓	๑,๔๙๔
สบเมย	๒	๕๐	๓	๔๗	๓	๘๐	๖๗	๑,๒๙๑
รวม	๒๗	๑,๐๒๖	๔๖	๙๕๔	๓๘	๙๑๙	๖๗๙	๘,๘๓๖

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดแม่ฮ่องสอน, สำนักงานสหกรณ์จังหวัดแม่ฮ่องสอน, การยางแห่งประเทศไทยสาขาแม่ฮ่องสอน

๒.๖ ข้อมูลจำนวนอาสาสมัครเกษตรกรของจังหวัด

ตารางที่ ๓๖ จำนวนอาสาสมัครเกษตรกรของจังหวัด

อำเภอ	ด้านอาสาสมัครเกษตรกร														หมายเหตุ
	เกษตรและสหกรณ์	ฝนหลวง	ครูบัญชี	ประมงอาสา	ปศุสัตว์อาสา	หมอพื้นบ้าน	เกษตรหมู่บ้าน	สหกรณ์	อาสาชลประทาน	เศรษฐกิจอาสา	ปฏิรูปที่ดิน	ขบวนการผู้นำ	ยางพารา	อื่นๆ	
เมือง	-	๙	๑๔	๑๑	๖๘	๖๙	๖๒	-	-	๑	-	-	-	-	
ขุนยวม	-	-	๒	๑๐	๔๕	๔๓	๓๘	-	-	๑	-	-	-	-	
แม่ลาน้อย	-	-	๒	๗	๓๔	๖๙	๗๔	-	-	๑	-	-	-	-	
แม่สะเรียง	-	๑	๒	๕	๒๙	๗๗	๔๓	-	๓	๑	-	-	-	-	
สบเมย	-	๒	๒	๗	๓๙	๕๘	๖๙	-	-	๑	-	-	-	-	
ปางมะผ้า	-	๓	๓	๓	๔๓	๓๘	๗๗	-	-	๑	-	-	-	-	
ปาย	-	๑	๒	๙	๓๒	๖๒	๕๘	-	-	๑	-	-	-	-	
รวม	-	๑๖	๒๗	๕๒	๒๙๐	๔๑๖	๔๒๑	-	๓	๗	-	-	-	-	

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัด, สถานีพัฒนาที่ดิน, สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด, สำนักงานประมงจังหวัด, สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์, สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด, โครงการชลประทาน, สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดแม่ฮ่องสอน

๒.๗ จำนวนปราชญ์ชาวบ้านของจังหวัดภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ข้อมูลปัจจุบัน ถ้ามี)

ตารางที่ ๓๗ จำนวนปราชญ์ชาวบ้านแยกรายอำเภอ

อำเภอ	จำนวน (ราย)
๑. ปาย	๑
๒. ปางมะผ้า	๒
๓. เมืองแม่ฮ่องสอน	๔
๔. ขุนยวม	๑
๕. แม่ล่าน้อย	๑
๖. แม่สะเรียง	๑
๗. สบเมย	๑
รวม	๑๑

ที่มา : สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดแม่ฮ่องสอน

๒.๘ ข้อมูลด้านการเกษตรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

๒.๘.๑ ข้อมูล Smart Farmer, Young Smart Farmer ด้านการเกษตรของจังหวัด

ตารางที่ ๓๘ ข้อมูล Smart Farmer ปี ๒๕๖๒

อำเภอ	จำนวน Smart Farmer (ราย)			
	เกษตร	ประมง	ปศุสัตว์	ยางพารา
เมืองแม่ฮ่องสอน	๑๗	๑๐	๑๒	๑
ปาย	๒๐	๑๐	๑๐	๔
ปางมะผ้า	๑๔	-	๑๐	-
ขุนยวม	๑๘	๑๐	๑๒	-
แม่ล่าน้อย	๒๐	-	๑๒	-
แม่สะเรียง	๑๙	๑๐	๑๒	-
สบเมย	๘	๑๐	๑๒	-
รวม	๑๑๖	๕๐	๘๐	๕

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัด, สำนักงานประมงจังหวัด, สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด, การยางแห่งประเทศไทยจังหวัดเชียงใหม่

ตารางที่ ๓๙ ข้อมูล Young Smart Farmer ปี ๒๕๖๒

กิจกรรม	จำนวนเป้าหมาย (ราย)	ผ่านการประเมิน YSF (ราย)
พัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็น Young Smart Farmer	๓๕	๒๑

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดแม่ฮ่องสอน

๒.๘.๒ จำนวนศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตารางที่ ๔๐ ข้อมูลศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ที่	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	ที่ตั้ง	เกษตรกรต้นแบบ
๑.	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอเมือง	บ้านปางหมู หมู่ที่ ๑ ตำบลปางหมู อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน	นายเทวัญ ปัญญาประเสริฐ
๒.	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอปาย	บ้านแม่มาเต็งใน หมู่ ๒ ตำบลแม่มาเต็ง อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน	นายยรรยงค์ ยาดี
๓.	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอปางมะผ้า	บ้านเลขที่ ๔๗ หมู่ที่ ๓ บ้านไร่ ตำบลสบป่อง อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน	นายเวียน ดีบมา
๔.	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอขุนยวม	หมู่ที่ ๑ ตำบลขุนยวม อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน	นายวัฒน์ สุวรรณเขตนิคม
๕.	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอแม่ลาน้อย	บ้านแม่ปาง หมู่ที่ ๑ ตำบลสันติคีรี อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน	นายวินิจ กุศลศิริ
๖.	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอแม่สะเรียง	บ้านปากกล้วย หมู่ที่ ๘ ตำบลแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน	นายพัฑฒ์ เต็นดอกไม้
๗.	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอสบเมย	บ้านปู่คำ-ห้วยแห้ง หมู่ ๑๐ ตำบลแม่สามแลบ อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน	นายไสว พิสมมัย

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดแม่ฮ่องสอน

๒.๘.๓ จำนวนสมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตารางที่ ๔๑ รายชื่อสมาชิกสภาเกษตรกร

ที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง/ด้าน	อำเภอ
	สมาชิกที่ได้รับการเลือกตั้ง		
๑	นายสถาพร ศรีวันขึ้น	ประธานสภาเกษตรกรจังหวัดแม่ฮ่องสอน	แม่ลาน้อย
๒	นายสมบุญ เรือนแก้ว	รองประธานสภาเกษตรกรจังหวัด คนที่ ๑	เมือง
๓	นายศรีณ คงแดง	รองประธานสภาเกษตรกรจังหวัด คนที่ ๒	แม่สะเรียง
๔	นายสัมพันธ์ สว่างธรรมศรี	สมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัดแม่ฮ่องสอน	เมือง
๕	นายเสถียร ขยันดี	สมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัดแม่ฮ่องสอน	เมือง
๖	นายยรรยงค์ ยาดี	สมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัดแม่ฮ่องสอน	ปาย
๗	นายประเสริฐ กันทะหลี่ (เสียชีวิต)	สมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัดแม่ฮ่องสอน	ปาย
๘	นายเอียรชัย แซ่จู้	สมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัดแม่ฮ่องสอน	ปางมะผ้า
๙	นายศักดิ์ชัย กองกาญจนนันท์	สมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัดแม่ฮ่องสอน	ขุนยวม
๑๐	นายวัฒน์ สุวรรณเขตนิคม	สมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัดแม่ฮ่องสอน	ขุนยวม
๑๑	นายวินิจ กุศลศิริ	สมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัดแม่ฮ่องสอน	แม่ลาน้อย
๑๒	นายพิพัฒน์ วรรณพนา	สมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัดแม่ฮ่องสอน	แม่ลาน้อย
๑๓	นายสมศักดิ์ ปัญญาวิชาการ	สมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัดแม่ฮ่องสอน	แม่สะเรียง
๑๔	นายพันศักดิ์ จิตสว่าง	สมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัดแม่ฮ่องสอน	แม่สะเรียง

ตารางที่ ๔๑ รายชื่อสมาชิกสภาเกษตรกร (ต่อ)

ที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง/ด้าน	อำเภอ
	สมาชิกที่ได้รับการเลือกตั้ง		
๑๕	นายเจแะ พิมพวรรณธนา	สมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัดแม่ฮ่องสอน	สบเมย
๑๖	นายเจริญ หยกนิติพราภ	สมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัดแม่ฮ่องสอน	สบเมย
	ผู้ทรงคุณวุฒิ		
๑๗	นายจรัส อนันตสถาพร	ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านพืช	เมือง
๑๘	นายถนอมศักดิ์ คงมีความดี	ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านพืช	แม่สะเรียง
๑๙	นายสวัสดิ์ ยาวพูน	ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านสัตว์	ปาย
๒๐	นายธงชัย ปินตา	ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านประมง	แม่ลาน้อย
๒๑	นายสมยศ ภัคดี	ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านเกษตรกรรมอื่นๆ	ปางมะผ้า

ที่มา : สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดแม่ฮ่องสอน